

PESTERZSÉBET

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

II. KÖTET

Készült a KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002
„Közép-Magyarországi Operatív Program –
Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”
című projekt keretében.

2015.04.

MUNKAKÖZI ANYAG

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ecorys Magyarország Kft.

Cím: 1027 Budapest, Margit krt. 26.

Tel: +36-1-1 266 2482

Fax: +36-1-317 2091

E-mail: info@ecorys.hu

Honlap: www.ecorys.hu

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Cím: 1061 Budapest, Andrásy út 10.

Tel: +36-1-317-5318

Fax: +36-1-317-3296

E-mail: bfvt@bfvt.hu

Honlap: www.bfvt.hu

Albrecht Ute
TT/1É 01-0517

András István
TT/1É 01-0525

Cseh András
Becsák Péter
K1d-1 01-10856

Pogány Aurél
TK 01-5060

Zétényi Dávid
Horváth Adrienn

Orosz István
TE/TH 05-1585

Bedőcs Bernadett

Balás Gábor

Szemző Hanna
Varga András

Jordán Péter

BFVT Kft. – ügyvezető, vezető településtervező – Felelős tervező

BFVT Kft. - műemlékvédelmi szakértő

BFVT Kft. – településtervező

BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – közműtervező

BFVT Kft. – településtervezési energiaközmű és hírközlési szakági tervező

Ecorys Kft. – ügyvezető, vezető tervező

Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ - gazdaságfejlesztési szakértő

Városkutatás Kft. - társadalompolitikai szakértő

Városkutatás Kft. - antiszegregációs szakértő

Pestterv Kft. - településtervezési vízközmű szakági tervező

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	5
1. JÖVŐKÉP	6
2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	7
3. CÉLOK	9
3.1. Pesterzsébet átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	9
3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	12
3.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata	28
3.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	30
4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	32
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	32
4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	32
4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	37

Ábrajegyzék

1. ábra: Együttműködés partnerség (fővárosi, kerületközi, kerületi)	7
2. ábra: Kezdeményező településfejlesztés	7
3. ábra: Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete	8
4. ábra: Célrendszer	28
5. ábra: Pesterzsébet városrészei	30
6. ábra: Fejlesztési térségek – Épített környezet	33
7. ábra: Fejlesztési térségek – Közlekedés	34
8. ábra: Fejlesztési térségek – Természeti környezet	36

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Átfogó célok és a részcélok kapcsolata	29
2. táblázat: A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatok	31

Bevezető

A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) szerint a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra – azaz 10 évet meghaladó időre szóló – meghatározó dokumentum. Rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével

- meghatározza a település jövőképét,
- javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.
- A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

A településfejlesztési koncepció (továbbiakban: TFK) a területfejlesztési tervekkel összhangban, az országos településfejlesztési és településrendezési szakmai előírások figyelembevételével, továbbá azok elkészítéséről szóló, az Étv. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint készült.

A TFK-ban foglaltak megvalósítása érdekében a kerületi önkormányzatnak integrált településfejlesztési stratégiát (továbbiakban: ITS) kell készíteni. Az ITS meghatározza a kerület településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a stratégiai fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A településfejlesztési koncepció a kerület képviselő-testülete által elfogadott dokumentum.

A TFK a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet (továbbiakban: Trk), és a Belügyminisztérium által kiadott Útmutató tartalmi elvárásai alapján készült az alábbiak szerint:

- Megalapozó munkarészek (I. kötet)
- Településfejlesztési koncepció (II. kötet – jelen dokumentum).

1. JÖVŐKÉP

A koncepció alapja egy olyan **JÖVŐKÉP**, amely nem a vágyak összefoglalása, hanem az adott helyzet, valamint a külső és belső tényezők által meghatározott lehetséges és megvalósítható törekvések együtteséből eredő, hosszú távon elérni kívánt településfejlődési pálya és cél. Kijelöli a kerület távlati pozícióját a fővárosi és az agglomerációs környezetben, valamint felvázolja a társadalom, a gazdaság és a környezet elképzelt jövőbeni állapotát a koncepció időtávlátán – 2030 – túl mutatva. Pesterzsébet hiteles jövőképe a helyzetelemzés során feltárt és elemzett értékeken alapul, és a hiányosságok és problémák felszámolását tűzi ki célul.

A KERÜLET JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETRE EGYARÁNT VONATKOZIK.

PESTERZSÉBET JÖVŐKÉPE: Pesterzsébet a főváros szerves részét képezi funkciógazdag kerületközponttal, a Ferencvárossal és Csepellel együtt kialakított egyik új fővárosi mellékközponttal és kiváló közlekedési kapcsolatok révén. Soroksárral, Ferencvárossal és Csepellel együttműködve fővárosi és országos viszonylatban is nagy vonzerővel bíró szabadidős és sportkínálatot nyújt az étellel teli, magas minőségen kialakított Duna-part mentén.

Pesterzsébet a kompakt város elvén működő kerület. Minden helyben megtalálható: a megfelelő lakhatást biztosító területek és körülmények, a szerteágazó foglalkoztatást biztosító munkahelyek, a színvonalas alapellátás és szolgáltatások, valamint jó minőségű, biztonságos és differenciált közlekedési kapcsolatok.

Pesterzsébet gazdasága sokszínű vállalkozások színtere, a gazdaság változatos ágazatainak biztosít helyet a megújult gazdasági területeken, a differenciált központi térségekben és a lakóterületekbe integrálva.

Mivel a település jövője szempontjából a legfontosabb alkotóelem az ember, Pesterzsébet kiváló életminőséget biztosít lakosságának minőségi, biztonságos, zöld lakókörnyezettel. Nincsenek szegregált, vagy veszélyeztetett területek.

Maga a lakosság pedig környezettudatossággal elősegíti a kerület fejlődését, a közösség és az öngondoskodás területén is aktív. Védi kulturális örökségét és természeti értékeit, erős lokális identitással rendelkezik.

PESTERZSÉBET JÖVŐKÉPELEMEI:

- Pesterzsébet a főváros szerves része: erős kerületközpont, új mellékközpont, kiváló közlekedési kapcsolatok, Soroksárral, Ferencvárossal és Csepellel együttműködve megerősödő összárosi szerepkörök.
- Fővárosi, országos viszonylatban is nagy vonzerővel bíró szabadidős és sportkínálat, étellel teli, minőségi Duna-part.
- Kompakt város: helyben megtalálható színvonalas szolgáltatások és munkahelyek, valamint jó minőségű, biztonságos és differenciált belső közlekedési kapcsolatok, lakhatási körülmények.
- Minőségi, biztonságos, zöld lakókörnyezet – kiváló életminőség.
- Környezettudatos, a közösség és az öngondoskodás területén is aktív lakók.

2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE

A településfejlesztés a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítását, a környezetbiztonság erősítését célozza, meghatározza a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító fejlesztési irányokat és célokat.

A fejlesztési irányok és célok meghatározása nem történhet **HORIZONTÁLIS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK** lefektetése nélkül. A fejlesztési alapelvek olyan szemléleti alapvetések, amelyeket a célrendszer minden egyes elemére vonatkozóan következetesen alkalmazni kell. Pesterzsébet esetében kiemelt jelentőségű az együttműködés, partnerség (fővárosi, kerületközi, kerületi), a kezdeményező településfejlesztés, valamint a klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete.

Együttműködés, partnerség (fővárosi, kerületközi, kerületi)

A városfejlesztés közös ügy, amely csak akkor lehet eredményes, ha mindenki – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. A tervezés és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők (fővárosi, kerületközi, kerületi) céljainak, projektjeinek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható a fenntartható fejlődés térségi szinten, s a hosszú távú szemléleten túl jelen időben sem sérülnek az alapvető érdekek egymás rovására.

1. ábra: Együttműködés partnerség (fővárosi, kerületközi, kerületi)

forrás: <http://www.wentexllc.com/wp/a-kezdet/>

Kezdeményező településfejlesztés

A településfejlesztés a kerület jövőjét meghatározó cselekvés. A hatékony és kiegyensúlyozott – fenntartható – településfejlesztés megvalósításának szükséges feltétele, hogy a kerület kezébe vegye a kezdeményezést. Cél, hogy a kerületet alkotó erők, a lakosság, a gazdasági szereplők, különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak Pesterzsébeten, kiváló infrastrukturális, fenntartható természeti és épített környezet, valamint megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával.

2. ábra: Kezdeményező településfejlesztés

forrás: <http://hkhok.hu/index.php?page=hir&id=29>

A konkrét fejlesztési célok meghatározásakor a kerület vezetése és a lakosság együttműködve, közös gondolkozási folyamat eredményeként hoznak döntést. Az önkormányzat ebben a folyamatban olyan koordinátorként lép fel, amely kezdeményezi ezt a párbeszéd-folyamatot, biztosítja hozzá a működési eszközöket és infrastruktúrát, valamint követi, és vezényli a folyamatot. A fejlesztési célok eléréséhez aktívan együttműködik a fővárosi és országos szervezetekkel, partnertelepülésekkel és hatékony monitorrendszert épít ki.

Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a településfejlesztés minden területén érvényesíteni kell. A környezettudatos szemlélet elterjesztése nem csak a környezeti károk csökkentése, az élhetőbb környezet miatt fontos, hanem a fogyasztási szokások befolyásolásával, az alkalmazott technológiák iránti igény növelésével a zöld gazdaság piacát, s végső soron megerősödését is szolgálják.

3. ábra: Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete

forrás: <http://www.due.hu/hir/393>

3. CÉLOK

3.1. Pesterzsébet átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A koncepció célrendszerének keretét a szemléleti alapvetések (horizontális célok) mellett az **ÁTFOGÓ CÉLOK** alkotják, amelyek a kívánt jövő elérését szolgáló, több ágazatot, tematikát is átfognak.

Átfogó célok:

- A kerület a főváros integráns része – erős kerületközpont, mellékközpont.
- Kompakt város – komfortosság, helyben elérhető minőségi szolgáltatások, munkahelyek.
- Biztonságos város – szociális biztonság.

átfogó cél

A kerület a főváros integráns része – erős kerületközpont, mellékközpont.

Pesterzsébet városszerkezeti elhelyezkedését tekintve Budapest átmeneti zónájában fekszik, mely funkcionális szempontból jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt évszázadban, részben a főváros területének növekedése, sűrűsödése, a demográfiai, valamint a gazdasági telephelyek elhelyezkedését átstrukturáló folyamatok eredményeként. A „főközpont” és az ipari területek (Csepel, Kőbánya, Soroksár, Ferencváros) relatív közelsége korábban is „alvóváros” szerepet adtak Pesterzsébetnek, melynek lakófunkciója a lakótelepek létesítésével tovább erősödött.

A kerület hosszú távú átfogó célja, hogy Pesterzsébet fővároson belüli szerepkörei erősödjenek.

Ennek egyik eleme, hogy a ma még funkcióhiányos kerületközpont megerősödjön. A kerület fontos lépéseket tett annak irányába, hogy a központ vonzó találkozóhellyé váljon, és egyben attraktív legyen a szolgáltató, kereskedelmi vállalkozások számára. A megkezdett fejlesztéseket folytatni kell az épített környezet minőségjavító beavatkozásaival, ezzel segítve a vállalkozások megerősödését, valamint számuk növelését, továbbá a kereskedelmi-szolgáltatási kínálat összetételének és minőségének fejlesztését. A kerületközpont fővároson belüli szerepkörét hosszú távon azonban a tervezett nagyszabású fővárosi közlekedésfejlesztési projekt – kötöttpályás, a kapcsolódó agglomerációs térséget a főváros központi területihez bekötő, kerületközpontot érintő fejlesztés – fogja meghatározni, biztosítva az intermodalitást, és Budapest belvárosának gyors elérhetőségét.

A hagyományos értelemben vett kerületközpont mellett a Gubacsi hídfőtől északra hosszú távon a főváros főközpontját tehermentesítő további mellékközpont kialakítása tervezett. A mellékközpont a Fővárosi Önkormányzattal, valamint Ferencváros és Csepel önkormányzatával együttműködésben, illetve a magánszektor aktív fejlesztői közreműködésével lehet sikeres, kihasználva a térszerkezeti pozíciót erősítő infrastrukturális projektek (körvasút menti körút, Albertfalvai híd) és a jelenleg alulhasznosított területekből adódó fejlesztési lehetőségeket, valamint a Duna-part közelségét.

A kerület fővároson belüli szerepét, a „munkamegosztásban” való részvételét erősíteni kell a gazdaság, valamint a rekreációs szolgáltatások területén is, hiszen mindkét területen jó adottságokkal, fejlesztési potenciállal rendelkezik Pesterzsébet.

A Duna-parti rekreációs és sportfejlesztések, az egyedülálló összetételű jódos-sós víz hasznosításával megvalósuló fürdőfejlesztés a helyi lakosságon kívül fontos célterülete lehet a belső kerületek aktív Duna-parti kikapcsolódást kereső lakosai számára is.

A nagy forgalmú közlekedési tengelyek mellett elhelyezkedő, elsősorban gazdasági hasznosításra alkalmas területek, valamint a mellékközpont fejlesztési területei vonatkozásában cél a lakókörnyezetet nem zavaró, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági tevékenységek jelenlétének megerősítése, ezáltal biztosítva a kerület fővárosi foglalkoztatási szerepének növelését.

Átfogó cél**Kompakt város – komfortosság, helyben elérhető minőségi szolgáltatások, munkahelyek.**

Korunk gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásai, a megváltozott értékrend, a jövő iránti felelősségteljes gondolkodás arra sarkallnak, hogy a városok fejlődéséről gondolkodva is a fenntarthatóság elveit tartsuk szem előtt. Ennek része többek között az erőforrásainkkal, területeinkkel való takarékos gazdálkodás és a közlekedési távolságok csökkentése is. A XX. kerület jelentős belső területi tartalékokkal rendelkezik, amelyek ésszerű kihasználása indokolt. A nagy, egybefüggő, homogén lakóterületek nem biztosítják a szükséges funkcionális komplexitást, fölösleges utazásokat indukálnak. A kerületközpont fővárosi szerepe elmarad a kívánatostól.

Pesterzsébet Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja a hatékony és harmonikus városszerkezet, a vegyes használatú kompakt település kialakítása, amelyet a komfortosság, a kis távolságok, a jó minőségű, biztonságos és differenciált belső közlekedési kapcsolatok, a lakosság számára helyben elérhető színvonalas szolgáltatások és munkahelyek jellemeznek.

Az erőforrásainkkal való takarékos gazdálkodás városi léptékben a területek végiggondolt hasznosítását, a barnamező (Helsinki út, Nagysándor József utca menti területek, Gubacsi hídtól északra lévő terület) előnyben részesítését, a felújítást, a rehabilitációt és az újrahasznosítást, valamint a még beépítetlen területek megőrzését és megújítását jelenti. Új területek igénybevétele, a szükséges infrastruktúra kiépítése, a távolságok növekedése helyett a meglévő infrastruktúrával ellátott, alulhasznosított vagy használaton kívüli területek hasznosításba vonása, funkcióváltása a megfelelő irány. A helyi értékek felismerésére, hasznosítására és bemutatására kell törekedni. A Duna hozzáférhetővé tétele, értékeinek kiaknázása, a kerület életébe való integrálása kiemelt feladat.

A közlekedési távolságok csökkentése, a felesleges utazások elkerülése, a helyi energiák kihasználása, az identitás erősítése érdekében a funkcionálisan összetett, a helyi adottságoknak megfelelően sűrű, ugyanakkor jól tagolt településszerkezet kialakítása szükséges. A funkcionális összetettség egyaránt jelenti az intézmények lakóterületekhez való közelségét, és a munkahelyek és lakóterületek vegyes elhelyezkedését. A legfontosabb ebből a szempontból a homogén lakóterületeken az intézményi és szolgáltató funkciók bővülésének, valamint a lakóterületekbe ékelődő gazdasági területek funkcióváltásának támogatása. Ezáltal csökkenthető a gépjárműforgalom, idő- és energiamegtakarítás érhető el, barátságosabbá, élhetőbbé válhat a kerület.

A vonzó, harmonikus és helyi identitás megalapozására alkalmas lakókörnyezet kialakítása érdekében fontos a közterületek és az épített környezet rendezése, minőségi kialakítása. Az épületállomány fejlesztése révén jelentősen növelhető az energiahatékonyság is. A környezetbarát, „lágy” közlekedési módok szerepének erősödése a felületek újraosztásával támogatható. Szükség van a kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztésére is. A kerületközpont gazdasági és fizikai megerősítése révén növelhető a helyben igénybe vehető, elérhető szolgáltatások köre, javulhatnak a helyi vállalkozók lehetőségei, erősödhet a helyi identitás és a kerület vonzereje.

átfogó cél**Biztonságos város – szociális biztonság.**

A demográfiai változások, a 2008-bal induló gazdasági válság hatásai kedvezőtlenül befolyásolták a Pesterzsébet szociodemográfiai jellemzőit. A kerület korösszetétele az idősök irányába tolódik el, a fővárosi viszonylatban alacsony ingatlanárak a szegénységi migráció célterületévé teszik a kerületet. Az elmúlt időszakban nőtt a munkanélküliségi ráta és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, a lakosság egy jelentős része számára komoly problémát jelent a lakhatással kapcsolatos költségek fedezése.

Pesterzsébet Önkormányzata számára – bár eszközei korlátozottak a fenti folyamatok befolyásolására – fontos, hogy lehetőségeihez mérten sokoldalúan gondoskodjon lakóiról, s rendelkezésére álló eszközeivel segítse a társadalmi leszakadás megelőzését. Ennek érdekében elérhetővé kell tenni mindazon szolgáltatásokat és eszközöket a lakosok számára, melyek biztosítják a munkaerőpiacon való sikeres részvételt, az egészség megőrzését, a szociális biztonságot.

Az önkormányzati és a központi igazgatás alá tartozó intézmények infrastrukturális feltételeinek javítása mellett emelni kell az ellátás színvonalát, biztosítani kell az ellátásban dolgozók ismereteinek, tudásának folyamatos bővítését, megújítását.

Fontos, hogy a kerületi oktatási-nevelési intézmények és az intézményen kívüli szolgáltatások már a gyermek- és ifjúsági korban képesek legyenek a társadalmi, kulturális háttérből származó hátrányok mérséklésére, a továbbtanulás, szakmaszerzés esélyének biztosítására.

Az aktív és időskorú lakosság esetében is meg kell teremteni azokat a lehetőségeket, melyek az önmaguk sorsáért tenni akaró állampolgárok számára az újrakezdést, illetve a nehéz élethelyzetekből való kikerülést segíti. Fontos, hogy a lakosság körében növekedjen az öngondoskodás szintje az egészségmegőrzés területén, a munkavállalási korúak pedig élni tudjanak azokkal a képzési, átképzési lehetőségekkel, melyek adott esetben a munka világába való visszatérésüket biztosíthatja.

Fontos cél, hogy a kerületben élők egészségi állapota javuljon, hiszen a megfelelő fizikai, szellemi és pszichés állapot teszi alkalmassá a lakosokat, hogy képesek legyenek munkájuk, munkahelyük megtartására, az új ismeretek megszerzésére, az aktívan és egészségesen megélt életek meghosszabbítására. Ennek érdekében javítani kell az ellátórendszer működési feltételeit, a prevenció szűrővizsgálatok körének bővítését és a lakosság részvételi aktivitásának növelést. Ugyanakkor a valódi prevenció záloga az egészséges életmód és aktív életvitel népszerűsítése. A kerület önkormányzata fontosnak tartja, hogy a jövőben is biztosítsa, lehetőleg minden korosztály speciális igényeire tekintettel a sportolás, testmozgás feltételeit.

Nagyon fontos cél a társadalmi összetartozás erősítése, a közösségi élet feltételeinek megteremtése, többek között a kulturális, sport és helyi identitást erősítő rendezvényeken keresztül. A társas kapcsolatok minősége, a közösségi élet „megélése” - különösen az idősödő, elmagányosodással veszélyeztetett lakosság számára - az életminőség és a kerülethez való kötődés nagyon fontos összetevője, de az egymással törődő közösségek nagyon nagy szerepet játszanak - egyfajta jelzőrendszerként működve - a szociális problémák időben történő kezelése és a közbiztonság javítása terén is.

Pesterzsébet önkormányzata saját eszközeivel folyamatosan erősíteni kívánja a közbiztonságot és a közlekedésbiztonságot, melyben mind a lakossággal, mind az érintett rendvédelmi szervezetekkel aktívan együttműködik, valamint kezdeményező szerepet vállal az egészséges lakókörnyezet feltételeinek javítását célzó intézkedések területén.

3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

Az átfogó célok együttes figyelembevételével azok a hosszú távú **RÉSZCÉLOK** kerültek meghatározásra, amelyek megvalósítása eredményeként Pesterzsébet a jövőben alkalmassá válik a kitűzött jövőkép elérésére.

rész cél	Helyben megtalálható, színvonalas, az egyéni esélyeket növelő, optimalizált közszolgáltatások.
-----------------	---

Pesterzsébet lakosságának ellátását a közszolgáltatások széles köre biztosítja, jól felkészült, elhivatott szakemberekkel, megfelelő infrastrukturális kapacitásokkal. Ugyanakkor a meglévő szolgáltatások épület- és eszközellátottsága, a hozzáférés javítása számos esetben indokolja a beavatkozásokat. A negatív szociodemográfiai folyamatok, a területileg is kimutatható erősödő társadalmi leszakadás megakadályozása a közszolgáltatások működését is új kihívások elé állítja.

Pesterzsébet önkormányzatának célja, együttműködve a lakosság ellátásában közreműködő egyéb szervezetekkel, hogy növelje a közszolgáltatások színvonalát, megfelelő tudású és számú szakember foglalkoztatása mellett megújítsa a szolgáltatásoknak helyt adó épületeket és azok eszközellátottságát. Az egészségmegőrzés, a munkaerőpiacon való érvényesülés, a szocii-kulturális háttérből adódó hátrányok mérséklése és a nehéz élethelyzetekben való segítségnyújtás legfontosabb eszközét jelentik ma a közszolgáltatások. A kerület a társadalmi leszakadást erősítő népességcserét csak akkor tudja megállítani, ha vonzó szolgáltatási környezetet biztosít lakosai számára, erősíti identitásukat. A népességmegtartás mellett a kerületet vonzóvá kell tenni azon fiatalok számára is, akik lakóhelyül választják a jövőben Pesterzsébetet, itt szeretnének családot alapítani. Az oktatási, nevelési és egészségügyi ellátások színvonala ezekben a döntésekben nagy jelentőséggel bír. A kerület célja, hogy népességmegtartó erejét növelje, s vonzóvá tegye a képzett fiatal családok számára is Pesterzsébetet.

Az egyes területek fejlesztéseit hosszú távon úgy kell megvalósítani, hogy azok képesek legyenek a lakossági igényekre rugalmasan reagálni, mind mennyiségi, mind területi vonatkozásban. A valódi hosszú távú hatások érdekében a megkezdett programokat fenntartható módon kell megtervezni és a szinergiák kiaknázása érdekében az egyes részterületek közötti koordinációt, együttműködést erősíteni kell. Az igényekre alapozott, korszerű infrastrukturális feltételek mellett történő ellátás egyben biztosítja a rendszer fenntarthatóságát az intézmények és közvetetten a közpénzekkel való gazdálkodás hatékonyságát.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ egészségügyi alapellátás feltételeinek fejlesztése
- ▶ prevenció és szemléletformálás
- ▶ oktatási, nevelési és bölcsődei ellátás eszközfejlesztése, épületek korszerűsítése, speciális, a gyermekek hátrányainak leküzdését biztosító szakemberek foglalkoztatása és korszerű, fenntartható programok megvalósítása (tehetség gondozás és hátrányok leküzdése területén egyaránt)
- ▶ a szociális ellátásban résztvevő intézményi szolgáltatások körének rugalmas bővítése, szakemberek képzése; az igényekre alapozott, az intézmények együttműködésével megvalósuló fenntartható programok megvalósítása
- ▶ Jahn Ferenc Kórház korszerűsítése, esetleges bővítése
- ▶ a felnőttképzés feltételeinek biztosítása a kerületben
- ▶ mentőállomás infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése
- ▶ közszolgáltatás szakember-szükségleteinek biztosítása

rész cél**Minőségi szabadidős- és sportszolgáltatások.**

Pesterzsébet Önkormányzata az elmúlt időszakban folyamatosan fejlesztette a mindennapi kikapcsolódást és aktív életvitelt támogató sportterületeket és a különböző célcsoportok igényeit kielégítő pihenő- és játszótereit. Az ellátás – elsősorban a minőség szempontjából – egyenlőtlen területi megoszlása, valamint a használatból fakadó folyamatos felújítási, korszerűsítési igény miatt ez a fejlesztési terület hosszú távon is kiemelt fontosságú. A lakóterületi ellátás mellett két nagyobb, jelenleg a lehetőségeit ki nem használó területtel is rendelkezik a kerület (Duna-part, Kiserdő). A fejlesztési cél kijelölésének fontos indítéka, hogy örömdetes módon növekszik a lakosság szabadidős aktivitása, nem csak az egészségmegőrzés érdekében, de az egyre kevesebb és egyre értékesebb szabadidő eltöltés keretében is keresik az állampolgárok az élményt nyújtó, aktív kikapcsolódás lehetőségeit.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy meglévő rekreációs és sportterületeit fejlessze, a különböző célcsoportok igényeit figyelembe véve bővítse a kínálatot. A fejlesztés középpontjában az egészséges ember áll, ezért az infrastrukturális feltételek mellett folytatni kell az életvitel pozitív befolyásolását, az aktív, egészségmegőrző életmód népszerűsítésével.

A kerületben található játszóterek számát, eszközellátottságát folyamatosan bővíteni, fejleszteni kell, hiszen a korszerű játszószerzők nem csak a biztonság feltételeit növelik, de a mozgás- és motorikus képességek fejlesztésében is nagy szerepet játszanak. A kisgyermekeknek épülő játszóterek kialakításánál szem előtt kell tartani az egyes korosztályok igényeinek kielégítését úgy, hogy azok kombinációja a többgyermekes családok közös kikapcsolódását is képesek legyenek kielégíteni. Az ifjúsági és az idős korosztály számára speciális, a közösségi életet is erősítő pihenő- játszóterek kialakítására kell törekedni. A felnőtt, aktív korú lakosság egészségmegőrzésében egyre nagyobb szerepet kapnak a városi futókörök, kerékpárutak, a felnőtt szabadterei kondiparkok. Ezeket lehetőség szerint bővíteni kell azzal a szemlélettel, hogy a különböző városrészekben lakók számára is jól megközelíthetőek legyenek. Folytatni kell a közterületek és parkok alkalmassá tételét a pihenésre, növelni kell azokat az eszközöket, melyek a közösségek erősítését szolgálják.

Folytatni kell a Zodony utcai sportcentrumban megkezdett fejlesztéseket, a területet a Duna-parti komplex szabadidős kínálatfejlesztéssel együtt már sikeresen pozícionálhatja Pesterzsébet a fővárosi szabadidős piacon, mely forgalomnövekedés egyben a létesítmények gazdaságos fenntartásának is kulcskérdése. A professzionális sportterületek mellett növelni kell a szabadidős pályákat, vízisport szolgáltatásokat. Ki kell építeni hosszú távon a terület biztonságos, komfortos gyalogos- és kerékpáros összeköttetését a kerületközponttal, illetve a Duna menti kerékpárút hálózatos fejlesztésével biztosítani kell Ferencváros, Soroksár és Csepel felé is a kapcsolatokat. A Duna-parti sétány, a fürdő és az egyéb fejlesztések megépítése mellett törekedni kell a szomszédos kerületekkel együttműködve a Ráckevei (Soroksári)- Duna- ág népszerűsítésére a fővárosi szabadidős piacon.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ Duna-part és Zodony utcai sportterület komplex szemléletű fejlesztése
- ▶ pihenő- és játszóterek fejlesztése, korszerűsítése, bővítése különböző célcsoportok igényeinek figyelembe vételével
- ▶ kerékpárút- hálózat fejlesztése
- ▶ Kiserdő rekreációs szerepének erősítése
- ▶ nevelési és oktatási intézményekben a mindennapi testnevelés feltételeinek biztosítása
- ▶ tömegsport, gyermek- és diáksport támogatása; futókörök kialakítása
- ▶ szemléletformálás

rész cél**Aktív, szolidáris közösség.**

Pesterzsébeten a közösségi élet és a hagyományok őrzése régi múltra tekint vissza. A kerület önkormányzata és a működtetésében lévő intézmények – együttműködésben a civil szervezetekkel, egyházakkal, kisebbségi önkormányzatokkal - fontos szerepet játszanak az identitás erősítésében, az értékek közvetítésében. Ugyanakkor változnak a fogyasztási szokások, mely a kultúra területét is érinti. A munkavállalás mellett egyre kevesebb a közösségi életre szánt idő, a modern infokommunikációs eszközökön keresztül történő kapcsolattartás a fiatalok körében egyre nagyobb arányú. A kihívást ma az jelenti, hogyan tudja Pesterzsébet a külső környezetben tapasztalható trendek mellett erősíteni a közösségi összetartozást valamint a fiatalok és beköltözők körében hogyan képes a helyhez való kötődést növelni, a helyi hagyományok és a helytörténeti tudás fennmaradását biztosítani.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy megerősítse helyi kisközösségeit, a sport mellett kulturális programjaival értékeket közvetítsen, gazdag helytörténetét átörökítse a következő generációk számára, s erősítse az itt élők identitástudatát.

Az aktív élet, a szellemi és fizikai aktivitás intézményi feltételeit fenntarthatóvá kell tenni, növelni kell a programokon résztvevők számát, olyan kínálatot kell biztosítani, amely a különböző korosztályok számára vonzó és értéket közvetít. A kulturális- és sportélet valódi közösségeket tud kialakítani, ahol az emberi kapcsolatok, interakciók biztosítják, hogy az elmagányosodás, elszigetelődés szintje csökkenjen, a „lelki” egészség, a kiegyensúlyozott, harmonikus, értékes életvitelhez nélkülözhetetlen társas kapcsolatok is megerősödjenek, bővüljenek. Az aktív kisközösségek egyben védőhálóként működnek, a tagok figyelnek egymásra, a sokszor súlyos, adott esetben bűnelkövetéshez is vezető szociális, pszichés problémák azonosítása és a magas színvonalú ellátórendszerbe való becsatornázása időben megtörténik. A közös értékrend mellett szerveződő közösségek fontos szerepet játszanak a társadalmi normák kontrolljában (pl. közterületek használata)

A civil szervezetek és egyházak hagyományosan erősek a kulturális, helytörténeti szegmensben, erősíteni kell azonban a civil aktivitást a szociális feladatok ellátása terén, növelni kell az önkéntesség szintjét.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ fenntartható infrastrukturális feltételek biztosítása a kultúra és közösségi élet terén (közösségi és művelődési terek)
- ▶ korszerű, a fiatalokat megszólító, interaktív módszerek alkalmazása a kiállítások vonatkozásában
- ▶ közterületek kulturális célú használatának erősítése
- ▶ kulturális programok különböző korosztály számára
- ▶ helytörténeti rendezvények
- ▶ civil és egyházi kezdeményezések támogatása
- ▶ a közművelődési programok, létesítmények népszerűsítése
- ▶ imázs- és identitásépítő fejlesztések (Duna-part - csónakházak)
- ▶ önkéntesség népszerűsítése

rész cél**Biztonságos kertváros.**

Pesterzsébeten a közbiztonság helyzete a térfigyelő kamerarendszer bővítésével nagymértékben javult az elmúlt időszakban. A rendőrségi statisztikák egyértelműen alátámasztják, hogy az ismertté vált bűncselekmények száma csökkenő tendenciát mutat. Ugyanakkor a lakosság biztonságérzete nem megfelelő, amit jól igazol a megalapozó vizsgálat keretében készített lakossági kérdőív eredménye is: a

kerületet érintő problémák közül a rossz közbiztonság kapta a legmagasabb értéket. A kertvárosi imázs megerősítéséhez nem csak a közbiztonság, de a biztonságos közlekedés feltételeinek megteremtése is hozzátartozik.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy javítsa a közbiztonság helyzetét, ezen belül is a lakosság szubjektív biztonságérzetét, és tovább fokozza a gyalogos és kerékpáros forgalomban résztvevők biztonságát is.

A térfigyelő rendszerek működtetése és lehetőség szerinti kiterjesztése mellett az önkormányzatnak gondoskodni kell a felújított közterületek őrzéséről is a jelenlegi rendszer hatékonyságának növelésével. A közterületek kialakításának módja, funkcióinak gazdagítása, a megfelelő közvilágítás mind olyan fejlesztési elemek, melyekkel a közterületek biztonsága növelése lehetséges. A szubjektív biztonságérzet javítását a közterület-felügyeleti, illetve a közösségi rendészeti kezdeményezések kiterjesztésével lehet az egyik leghatékonyabb módon növelni. A közbiztonság javítását szolgáló eszközök további fejlesztésén túl nagy hangsúlyt kell fektetni a bűnmegelőzés hatékonyságának növelésére. A bűnelkövetés hátterében különböző okok állnak, s ennek megfelelően az alkalmazott eszközök is gyakran más problématerületekhez kapcsolódnak. A megelőzés vonatkozásában tovább kell fejleszteni az eddigi eredményeket: erősíteni a rendőrség és a lakosság közötti kommunikációt, együttműködést, valamint a lakosság rendvédelmi szervekkel szembeni bizalmát. A veszélyeztetett célcsoportok (iskolások, nyugdíjasok) számára prevenció programokat kell szervezni. A bűnmegelőzés hatékonyságának érdekében fel kell mérni a háttérben lévő okokat és területi érintettséget, s ennek megfelelő stratégiát és eszközrendszert kell alkalmazni (reintegrációs programok, alacsony küszöbű programok, utcai szociális munka). A rendőrség mellett a prevencióban növelni kell a civil szervezetek, egyházak és a lakosság szerepvállalását. A „Szomszédok egymásért” mozgalom eredményessége érdekében megfelelő tájékoztatásra, a lakosság bevonásának növelésére van szükség.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése esetében a közlekedésbiztonsági szempontok kiemelten kezelendők. Prioritással rendelkeznek azok a beavatkozások, melyek egyes baleseti gócpontok fejlesztését, korszerűsítését irányozzák elő. A forgalmilag túlterhelt folyópálya-szakaszok és csomópontok közlekedésbiztonsági szempontból fokozott kockázatot jelentenek. A zsúfoltság csökkentése érdekében elsősorban szervezési, szabályozási intézkedésekkel, intelligens közlekedési módszerek elterjesztésével és hatékonyabb közlekedésmenedzsmenttel kell a rendszerben lévő tartalékokat kihasználni.

A kerületet gyűjtőút-hálózatán a vonalvezetésnek, a geometriai kialakításnak megfelelő sebességkorlátozás, forgalomcsillapítás elősegíti a közlekedés biztonságának növelését. A magasabb rendű utak által határolt területeken belül a Tempo30 és Lakó-pihenő övezetek kijelölése és a környezetbarát, „lágy” közlekedési módok (gyalogos és kerékpáros közlekedés) előtérbe helyezése együttesen növelik a közlekedés biztonságát.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ közterületek biztonságának növelése (térfigyelő rendszer, közterületek kialakítása, megvilágítása)
- ▶ lakossági-rendőrségi együttműködés javítása (kampányok, kommunikációs eszközök)
- ▶ közterület-felügyelet/ közösségi rendészeti kezdeményezések
- ▶ szemléletformálás és tájékoztatás
- ▶ prevenció intézkedések, programok
- ▶ utcai szociális munka
- ▶ csomópontok korszerűsítése, bővítése a megfelelő kapacitás biztosítása érdekében (indokolt esetben jelzőlámpás forgalomszabályozás bevezetése, vagy körforgalmú csomópont kialakítása)

- ▶ a gyalogos és kerékpáros átvezetések biztonságának növelése, szükség esetén középzsígtel kialakításával
- ▶ Tempo30 és LPÖ (lakó- pihenő övezetek) kijelölése
- ▶ kerékpáros infrastruktúra-hálózat kijelölése, kiépítése

rész cél   **Minőségi lakásállomány.**

Pesterzsébet lakásállománya a 2008. évi gazdasági válságot követően csak mérsékelten gyarapodott, a Mediterrán lakópark utolsó fázisa a kereslet visszaesésével félbemaradt. A vállalkozói lakásépítés visszaszorulása mellett a magánérős, jellemzően családi házas lakásépítés szintje is visszaesett. A foglalkoztatási helyzet romlásával, a háztartások jövedelmi helyzetének csökkenésével párhuzamosan a lakásállományban is tapasztalható a felújítások elmaradása, a felhalmozódó fizikai, műszaki problémák, melyek a településképet is negatívan befolyásolják. A lakosság egyre nagyobb része számára jelent problémát a lakhatással kapcsolatos költségek fedezése. A fenntartási kiadásokat csökkentő energiahatékonysági felújításokat kevesen tudják megfinanszírozni, még a nagyon kedvező támogatási, pályázati konstrukciók mellett is probléma az önerő biztosítása.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy hosszú távon a kerület lakásállományának minőségi összetétele javuljon, a lakáspiacon a lakások értékállóssága növekedjen, az energiahatékonysági korszerűsítéseknek köszönhetően a lakásfenntartás költségei csökkenjenek.

A lakásállomány minőségi összetételében szükség van az új építésű lakások számának növelésére, mely a képzett, munkajövedelemmel rendelkező rétegek számára vonzó célponttá teszi Pesterzsébetet. A lakótelepeken az épületek és a kapcsolódó közterületek, közösségi terek komplex szemléletű rehabilitációját kell megvalósítani, információval, szaktanácsadással segítve a társasházakat az energiahatékonysági beruházásokhoz szükséges sikeres pályázásban.

Mind a lakótelepi, mind a hagyományos kertvárosi területeken komplex programokkal kell segíteni azoknak a területeknek a megújítását, ahol a fizikai leromlás mellett a társadalmi problémák, az elszegényedés veszélye fennáll. A lakásállomány és a környezet megújítása mellett ezekben a programokban az itt élőket célzó felzárkóztató intézkedéseknek, projektelemeknek is helyet kell kapniuk. Az önkormányzati tulajdonú bérlakások számát hosszú távon az igények alakulásának monitorozásával bővíteni kell, az állomány minőségi összetételének fejlesztése mellett. Ugyanakkor a bérleti díjakat a lakások piaci értékének megfelelően kell beárazni, és a lakbér helyett a bérlők szociális vagy élethelyzet alapon történő támogatását megvalósítani.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ társasházak felújításának támogatása (finanszírozási eszközök, tanácsadás)
- ▶ önkormányzati bérlakás-portfólió bővítése és minőségi összetételének javítása
- ▶ komplex programok megvalósítása a lakótelepek és a társadalmi-fizikai problémákkal küzdő területek rehabilitálására
- ▶ háztartásgazdálkodási ismeretek bővítését célzó programok

rész cél**Hatékony településszerkezet, takarékos területhasználat.**

Pesterzsébet intézményei – az oktatás és pihenés helyszínei kivételével – nem oszlanak el megfelelően a kerületben, túlzottan nagy, egybefüggő és tagolatlan a kertvárosias lakóterület, a gazdasági területek jó része alulhasznosított, a Duna-part potenciálja kihasználatlan.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a hatékony településszerkezet és a takarékos területhasználat. Ezáltal megőrizhetőek a beépítetlen területek, támogatható a környezeti fenntarthatóság. Az alulhasznosított területek hasznosításával vagy funkcióváltásával javítható a környezeti állapot, kedvezőbbé válhat a településkép, megszűnhetnek a lakókörnyezetet zavaró funkciók. A komplex területhasználat révén elkerülhetőek a fölösleges utazások, előnyhöz jutnak a környezetbarát, „lágymű” közlekedési módok. A kis távolságok pénzt, időt és energiát takarítanak meg, hozzájárulnak a város élhetőségéhez. A kompakt településszerkezet révén csökken az infrastruktúrák kiépítésének és fenntartásának költsége, hatékonyabb a városüzemeltetés. A helyi értékek kihasználása segíti azok megőrzését és erősíti a helyi identitást.

A kompakt, vegyes területhasználat a kerület egyes részein már kialakult – ott ennek megőrzése szükséges –, míg a nagy egybefüggő kertvárosias területeken szükség van a lakófunkciót kiegészítő tevékenységek bővítésére. Intézményi, lakossági szolgáltatást biztosító funkciók megtelepedésének helye van a Határ út mentén, azzal a feltétellel, hogy az új funkciók a lakókörnyezetet nem zavarják. A Nagysándor József utca mentén és a Vörösmarty térnél – kertvárosias környezetben – szintén támogatandó új intézményi terület kialakulása. A kívánatos funkciók megjelenését szabályozási eszközökkel lehet biztosítani, ugyanakkor gondoskodni kell a városképet érintő nem kívánt hatások elkerüléséről is. A kerület rendelkezik belső területi tartalékokkal a fejlesztések számára. A legjelentősebb tartalékot az M5 autópálya menti gazdasági terület, a Helsinki út menti átalakuló gazdasági zóna és a Gubacsi hídtól északra elterülő Duna-parti terület képviseli, de további kisebb területek is rendelkezésre állnak. A kerületben még meglévő beépítetlen területeket meg kell őrizni a tagolt településszerkezet és a környezeti állapot védelme érdekében. Ezzel párhuzamosan szükséges a zöldterületeket és a rekreációs területeket fejleszteni. Kiemelten fontos ebből a szempontból a Ráckevei (Soroksári)- Duna- ág melletti terület kérdése. Az Alsóhatár út – Vasút sor vonalán a meghatározó szerepű zöldfelületi tengely fejlesztése szintén lényeges feladat. A meglévő zöldterületek funkcióbővítő fejlesztése szükséges a sportolás és kikapcsolódás lehetőségeinek bővítése érdekében. A homogén kertvárosias, lakódomináns területek használatához, megjelenéséhez és élhetőségéhez jelentősen hozzájárulnak a városszerkezetet tagoló városi terek zöldfelületeikkel és építészeti karakterükkel, karbantartásukról és felújításukról gondoskodni kell.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ kompakt, vegyes területhasználat fejlesztése
- ▶ belső területi tartalékok kihasználása
- ▶ beépítésre nem szánt területek megőrzése
- ▶ zöld és egyéb rekreációs területek fejlesztése
- ▶ városi terek felújítása

rész cél**Harmonikus épített környezet, minőségi közterületek.**

A XX. kerület egyes részeire a lakóterületek avulása jellemző, az építészeti örökség védelme nem megoldott, a kertvárosias lakóterületen általános a telkek túlépítettsége. A kihasználatlan gazdasági területek állapota leromlott, a Duna-part építészeti arculata vegyes képet mutat. A közterületek burkolata és növényállománya jellemzően megújításra szorul.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a harmonikus épített környezet és a minőségi közterületek biztosítása. Az épített környezet minőségének javítása hozzájárul a kerület lakóinak jólétéhez, élhetőbbé teszi a lakókörnyezetet, segíti a kerületi identitás megerősödését, hozzájárul Pesterzsébet elismertségéhez, a kerület vonzóbbá válásához a látogatók, a befektetők és a lakóhelyet keresők számára, és egyúttal szemléletformáló szerepet is betölthet, így közvetetten a magánterületek minőségének javulását is segíti. Az épületállomány fejlesztése hozzájárul az energiahatékonyság növeléséhez, a biztonságosabb és egészségesebb lakások és lakókörnyezet kialakulásához. A közterületek fejlesztése részeként a közlekedési helyzet javul a parkolási problémák csökkentésének és a csillapított forgalmú utcák kialakításának köszönhetően, továbbá a zöldfelületi rendszer is fejlődhet, így biztonságosabb és barátságosabb lesz a kerület.

A megfelelő építészeti minőséget elérő, a városképet javító épületek megjelenését kell biztosítani. Ennek egyik eszköze a településképi véleményezés rendszerének aktív működtetése. A jó példák bemutatásaként is szolgál a helyi építészeti értékek védelme, amely nem csak az egyedi épületek védelmét, hanem a jellegzetes településképet, értékes településszerkezetet érintő területi védelmet is magában foglalja. Az értékek azonosítását követő védelem alá helyezést ki kell egészíteni anyagi támogatással a védett elemek megőrzése érdekében. Az épületállomány felújítását támogatni szükséges, amely támogatás egyrészt a lakók elégtelen saját forrásait tudja kiegészíteni, másrészt ösztönző erővel is bír. Két jellegzetes célterületet képviselnek az összetett problémákkal bíró lakótelepi házak és az energia megtakarítást célzó épületfelújítások. A harmadik típust az önkormányzati bérlakások jelentik, amelyek fejlesztésére külön kerületi programot kell alkotni. A közterületek speciális formáját képviselik a lakótelepi épületek közötti területek, amelyek rendezése, a parkolási problémák megoldása önkormányzati kontroll mellett kezdhető meg, a zöldfelületek megóvását szem előtt tartva. A kellemes és biztonságos lakókörnyezetet szolgáló forgalomcsillapított övezetek kialakítását folytatni kell. Erősen befolyásolja a közterületi állapotok megítélését azok tisztasága, ezért szemléletformáló szándékkal köztisztasági programokat kell indítani városrészenként, amelyek a lakosság környezettudatosságának erősítését is szolgálhatják, jobban magukénak érezhetik a közterületeket és az azokon elhelyezett köztárgyakat, utcabútorokat, zöldfelületi elemeket – segítve azok jobb karbantarthatóságát.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ színvonalas építészeti minőség biztosítása szabályozási, eljárási eszközökkel
- ▶ helyi építészeti értékek védelme, felújításuk támogatása
- ▶ lakótelepi lakások minőségi javítása
- ▶ energiahatékonysági beruházások elősegítése
- ▶ önkormányzati bérlakás állomány minőségi fejlesztése
- ▶ lakótelepi parkolási problémák megoldása, közterületek rendezése
- ▶ helyi közutak forgalomcsillapítása
- ▶ közterületi zöldfelületek, fasorok fejlesztése
- ▶ közterület tisztaság javítása, környezettudatosság növelése

részelt

Egészséges környezeti feltételek.

Pesterzsébet környezeti állapota a főváros belső városrészeinél jobbnak mondható, ugyanakkor a kerületben is konfliktustényező a közlekedési zajterhelés, egyes szennyezőanyagok eseti feldúsulása a levegőben, a felszíni vizek rossz minősége, valamint a talajok pusztulása és potenciális szennyezettsége. Az elégtelen köztisztasági állapot az illegálisan lerakott hulladékok nagy számában csúcsosodik ki.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy biztosítottak legyenek az egészséges környezeti feltételek. Az egészséges környezet a kerületben élő és dolgozó emberek életminőségének egyik legfontosabb eleme, döntően befolyásolja az egészségi és mentális állapotot, ezáltal jelentős hatással van a városlakók fizikális és szellemi teljesítőképeségére is. A tiszta, élhető környezet egyúttal a kerület vonzerejének, a lakosság megtartásának gazdasági fejlesztésének is az egyik kulcsa. Az alapelveként kezelt fenntarthatóság megteremtésének egyik feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás, így különösen a talaj, a vizek és az élővilág megőrzése az urbanizációs folyamatokkal szemben.

A környezeti állapot javítása alapvetően a kerületi környezetvédelmi program készítése és ütemezett végrehajtása alapján történhet meg, ugyanakkor fontos, hogy valamennyi – a kerületet érintő – fejlesztésnél a környezetvédelmi elvek érvényre jussanak. A zajterhelés és a helyi légszennyezés problémája szorosan összefügg a közlekedéssel, így kezelése alapvetően a közlekedés komplex fejlesztésének keretében tud megvalósulni. A környezetbarát „lágymű” közlekedési módok, a járműállomány és a pályák korszerűsítésének támogatása mellett a lakóterületek további tehermentesítése szükséges az átmenő forgalomtól. Vasúti pálya átépítése esetén zajárnyékoló fal építése válhat szükségessé az érzékenyebb funkciók mentén. A főbb utak mentén a lakossági zajérzékenység hosszú távon a lakóterületek intézményi, vagy gazdasági átalakulásának elősegítése révén csökkenthető. Rövidtávon a passzív akusztikai védelem nyújthat megoldást a legterheltebb lakóházaknál. A levegőminőség elsősorban külső tényezők függvénye, így helyi szinten csak korlátozottan befolyásolható. Az üzemi és lakossági kibocsátás mérséklésén túl igen fontos a szennyezőanyagok megkötésében szerepet vállaló zöldfelületeinek fejlesztése. A talajban potenciálisan előforduló szennyezettségek kármentesítése a tulajdonosok kötelezettségeként jelentkezik. A kerület felszíni vizeinek minőségjavítása alapvetően állami és fővárosi feladatkör, ugyanakkor az önkormányzatnak is van indukáló szerepe a revitalizációs beavatkozások elősegítésében. Az illegális hulladéklerakások felszámolása az elkövető felkutatásának hiányában az önkormányzatot terheli. A köztisztasági állapotok javítása érdekében hosszabb távon a társadalmi környezettudatosság növelése jelenthet megoldást.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ rendszeres környezetvédelmi állapotértékelés és környezetvédelmi program felülvizsgálat
- ▶ környezetbarát közlekedési rendszer fejlesztése (I. Fenntartható mobilitás rész cél)
- ▶ zaj- és rezgésvédelmi beruházások (burkolat és pályacsere, zajárnyékoló fal, zajszigetelés)
- ▶ biológiailag aktív felületek és a zöldfelületi intenzitás növelése, erdőtelepítések támogatása
- ▶ házi komposztálási program folytatása
- ▶ fűtéskorszerűsítés támogatása
- ▶ közterületek talajállapotának felmérése és talajjavító program
- ▶ barnamezős területek átalakulásának és megújításának elősegítése
- ▶ vízfolyásrevitalizációs programok, természetközeli vízpartok kialakítása és fenntartása
- ▶ önkormányzati közterületek rendszeres takarítása és ellenőrzése
- ▶ szemléletformáló kampányok, hulladékgyűjtő és egyéb köztisztasági akciók szervezése

rész cél

Jól funkcionáló zöldfelületi rendszer.

Pesterzsébet zöldfelületi rendszere hiányos: a zöldfelületi intenzitás a beépített területeken többnyire alacsony, a közparkok, közterületek megújításra szorulnak, a közcélú zöldterületek aránya a budapesti átlag alatt van, és területi eloszlásuk is egyenlőtlen.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy a kerület jól funkcionáló zöldfelületi rendszerrel bírjon, amely nagyban javítja a lakosság életminőségét. Az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A közhasználatú zöldfelületek elengedhetetlen szinterei a szabadtéri sportolási és rekreációs tevékenységeknek, egyben a közösségi lét szinterei. A növények életfolyamataik révén jelentős kondicionáló hatást fejtenek ki a városi mikroklímára, megkötik a port és egyéb légszennyező anyagokat, javítják a talajok vízháztartását és mindezen túl kedvező pszichés hatással is bírnak.

A zöldfelületi intenzitás általános növelésének legfontosabb helyszínei az átalakuló ipari-gazdasági területek és a beállt kertvárosi zóna. Az intenzitás növelése a kerület kialakult állapotainak köszönhetően csak hosszútávon és elsősorban szabályozási eszközökkel javítható. A közterületi zöldhálózat hatékony megújítása egy ütemezetten megvalósított zöldhálózati-rendszerterv keretében valósítható meg, amelynek alapját kell, hogy képezze az egyes zöldfelületi elemek katasztere. Pesterzsébet zöldfelületi kapcsolatainak javítására a városközpont és a Duna-part kapcsolatainak, elérhetőségének javításával („Kosuti” – Gubacsi ltp. – Duna-part tengely), az Alsóhatárút-Vasút sor mentén, valamint a külső (gubacsipusztai) szabadterületek irányában mutatkozik lehetőség. Az Újtelepi-parkerdő és az Erzsébet-ér vízenyős területei a térségben egyedülálló természeti területek, amelyek megőrzését a rekreációs hasznosítás és a természeti értékek bemutatása mellett is biztosítani kell. A kerület közparkjainak, közkertjeinek bővítésére kevés lehetőség mutatkozik, ezért elsősorban a meglévő zöldterületek védelme és funkcióbővítő fejlesztése szükséges sportolási és játszó lehetőségeket biztosítva a különböző korosztályok számára. A zöldterületek megújítása során szem előtt kell tartani az újabb fajta rekreációs igényeket (pl. extrém sportok, kutyafuttatók), és egy helyi, egyedi közterületi arculat kialakítását.

részélt támogató lehetséges eszközök

- ▶ telken belüli zöldfelületi arány növelésének ösztönzése szabályozási eszközökkel, különösen az átalakuló területeken
- ▶ zöldtetők, homlokzati zöldfelületek, többszintes növényállományok, vízfelületek létesítésének ösztönzése
- ▶ zöldfelületi elemek katasztere, fakataszter készítése
- ▶ zöldfelületi rendszerterv készítése
- ▶ új közösségi zöld- és egyéb rekreációs területek kialakítása
- ▶ közparkok, közkertek és lakótelepi zöldfelületek ütemes megújítása
- ▶ közterületi bevételek visszaforgatása a zöldterületek fenntartására
- ▶ fasorok rendszerének bővítése, folyamatos megújítása, faállomány védelmének biztosítása
- ▶ Duna-parti sétány kialakítása
- ▶ Duna-part elérhetőségét javító gyalogos-kerékpáros kapcsolatok kialakítása
- ▶ Újtelepi-parkerdő rekreációs fejlesztése, fenntartás színvonalának javítása
- ▶ lakossági szemléletformáló kampányok a zöld- és természeti területek állapotának megőrzése érdekében

részélt

Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás.

Budapest éghajlati viszonyainak alakulásában egyértelműen megjelenik a globális klímaváltozás hatása, az elmúlt 100 évben mintegy 1 °C-os emelkedés mutatható ki az évi középhőmérsékletek alakulásában. Az általános felmelegedés mellett legalább annyira fontos a szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedése és a sűrűn beépített területeken jelentős hősziget-hatás.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja, hogy példát mutasson a lakosságnak a fenntartható energiagazdálkodás területén, növelje a lakosság környezettudatosságát, elősegítse a megújuló energiaforrások kiépítését és használatát, illetve felkészült válaszokat adjon a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira. A klímaváltozásnak egyik oka az üvegházhatású gázok (ÜHG) fokozottabb kibocsátása, ami az energiafogyasztással hozható összefüggésbe. Az energiahatékonyság javítása a környezet védelme mellett gazdasági szempontból is támogatásra érdemes. Az épületek CO₂ kibocsátásának csökkentése egyrészt az energiafelhasználás csökkentésével, másrészt a megújuló energiaforrások részarányának növelésével valósítható meg.

A klímavédelem és hatékony energiafelhasználási programok sikerének egyik fontos feltétele az érintettek (lakosság, a vállalkozók, fejlesztők, döntéshozók, szolgáltatók, stb.) minél szélesebb körű tájékoztatása. A szemléletformálás hosszú folyamat, amit érdemes minél hamarabb megkezdeni, ugyanis már a tudatos energiafelhasználás révén is jelentős ÜHG kibocsátás-csökkenés érhető el. A lakó- és intézményépületek komplex energetikai felújításával (nyílászárók cseréje, épület szigetelése, korszerű fűtési rendszer kialakítása, stb.) tovább csökkenthető az ÜHG kibocsátás valamint az épület fenntartási költségei. Pesterzsébet területének mindössze 8% távfűtéssel kiszolgált. A távhőhálózat lefedettségének kiterjesztésével egy megújuló energiát is felhasználó fűtési rendszer kerül támogatásra. A meglévő hálózat reformja, az új fogyasztók csatlakozása, valamint a nagyfogyasztók (intézmények, kórházi létesítmények) és már távhővel ellátott épületek esetében a távhűtő rendszerek kiépítésének támogatásával a CO₂ kibocsátás csökkentése mellett olcsóbbá tehető a szolgáltatás, valamint a távhűtő rendszerek alkalmazásával a nyári napokban a split-klímák által generált többlet hő is csökken. Pesterzsébet kertvárosias jellege alkalmas a megújuló energiaforrások kiépítésére. Hazánkban a legelterjedtebb a napkollektoros rendszerek alkalmazása, amit elsősorban a használati melegvíz-ellátáshoz, és fűtéstámasztáshoz használnak. További lehetőséget nyújt a geotermikus hőszivattyúk alkalmazása, amit télen a lakások fűtésére, nyáron pedig a hűtésére lehet használni.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ ismeretterjesztő kampányok a klímaváltozásról és negatív hatásairól
- ▶ lakosság tájékoztatása a tudatos energiafelhasználással elérhető kiadások csökkentéséről a mérhető adatok megosztásával
- ▶ lakossági energiahatékonysági és megújuló beruházások ösztönzése, támogatása és tanácsadás
- ▶ lakótelep épületenergetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások arányának növelése
- ▶ energiahatékonysági korszerűsítések és megújuló energiaforrások alkalmazása önkormányzati intézmények energiafelhasználásának fedezésére
- ▶ közvilágítási hálózatok korszerűsítése, LED fényforrások és intelligens vezérlések alkalmazása
- ▶ zöldfelületek növelése, vízfelületek kialakítása a városi-hőhatás csökkentése érdekében
- ▶ burkolt felületek arányának csökkentése, vízáteresztő burkolatok alkalmazása

részelt Duna integrálása a kerület életébe.

Pesterzsébet kiemelkedő természeti értéke a Ráckevei (Soroksári)- Duna- ág, amelynek megközelítése a kerület lakóterületei felől nehézkes, az értékes parti területek alulhasznosítottak, hiányzik a parti sétány és kerékpárút, bezárt a Jódos-sós Gyógyfürdő.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a Duna integrálása a kerület életébe. Közlekedési beavatkozásokkal kényelmesen és gyorsan elérhetővé kell tenni a vízparti területet gyalog és kerékpárral is, az autóval

érkezőknek pedig rendezett megközelítési és megállási lehetőség kerül kialakításra, ezáltal sokkal vonzóbbá válhat a kerületi Duna-ág elérése és használata. A Duna-part által biztosított élmények széleskörűen elérhetővé válnak a parti sétány és az EuroVelo hálózat elemeként a Vízisport utcán vezetett kerékpárút fejlesztésével. A csónakházak megújításával a vízi sportok és a vízi turizmus bázisa erősödik meg, de új rekreációs és sportlétesítmények megjelenését is biztosítani kell a területen. A Gubacsi-hídtól északra lévő jellemzően üres terület fejlesztésével hosszabb távon új fővárosi mellékközponti alakulhat ki, rövidebb távon ideiglenes használatú egy nagyon értékes terület bevonásra kerülhet a kerület életébe. A Gyógyfürdő megújításával még egy jelentős területen egészül ki a környék széleskörű sportolási és rekreációs kínálata, és a belső kerületekből is vonzerő lehet az aktív Duna-parti kikapcsolódás lehetősége.

A Duna-part megközelíthetősége érdekében a Kossuth Lajos utcától a Gubacsi lakótelepen keresztül ki kell alakítani egy kényelmes, akadálymentes, biztonságos és gyors kapcsolatot biztosító útvonalat a Duna-partra, amelyen keresztül gyalogosan vagy kerékpárral lehet közlekedni. A gépkocsival közlekedők részére megfelelő parkolási lehetőséget kell kiépíteni a Gubacsi-híd környezetében. A vízpart megközelítését és végigjárhatóságát egy rendezett, kiépített sétány biztosíthatja. A biciklisek részére kerékpáros pihenőt és kerékpártárolókat kell kialakítani, egyértelmű jelzésekkel segíteni a tájékozódásukat és a biztonságos közlekedésüket. Új sportlétesítmények telepítésével kell megújítani a kihasználatlan területeket. A csónakházak és környezetük felújítása szükséges a vízi turizmus fellendítéséhez és a vízi sportok megfelelő kiszolgálásához. Fel kell újítani a Jódos-sós Gyógyfürdőt és bevonni a környék sport és rekreációs kínálatába, sőt presztízs értékű lenne a kerületnek, ha egy fővárosi viszonylatban is kiemelt fürdőhely tudna itt ismét létesülni, újjáéledni. A Gubacsi-hídtól északra lévő terület ideiglenes használatát kell biztosítani, hogy az értékes terület hosszú távú fejlődése elindulhasson. Hosszabb távon a Főváros, a kerületek és a magánszektor együttműködése, valamint a tervezett közlekedési fejlesztések (3-as villamos átvezetése, Körvasút menti körút kiépítése) realizálódása szükséges a terület fejlesztési potenciáljának kiaknázásához.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ Duna-part elérését biztosító helyi közlekedési elemek fejlesztése
- ▶ Duna-parti sétány és kerékpárút kialakítása
- ▶ alulhasznosított területek megújítása, ideiglenes használat lehetőségének biztosítása
- ▶ csónakházak komplex felújítása
- ▶ Jódos-sós Gyógyfürdő megújítása

részelt

Megújuló barnamezős gazdasági területek.

A XX. kerület gazdasági területeinek jó része alulhasznosított, az egykori ipari területek helyén jellemzően elaprózódott gazdasági területek alakultak ki, épített környezetük fokozatosan leromlik, a gazdasági területeken zárvány lakóterületek találhatóak. Az M5 autópálya melletti fejlesztési terület kihasználatlan, a kerületben alacsony a beruházói aktivitás.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a barnamezős gazdasági területek megújulása. Az alulhasznosított és kihasználatlan beépített területek újrahasznosítása hozzájárul a beépítetlen területek megőrzéséhez, ezáltal a levegőminőség, a klíma védelméhez, valamint segíti az erőforrásokkal való takarékoskodást. A meglévő, kiépített infrastruktúrák hasznosíthatók, karbantartásuk biztosítható, nincs szükség új hálózatok kiépítésére. A meglévő területek hasznosítása hozzájárul a kompakt, vegyes használatú város kialakításához, a hiányzó funkciók kis távolságokon belül elhelyezhetők. A funkcióváltással a veszélyeztetett értékek megőrizhetők, az esetleges károk felszámolhatóak, a szomszédosági konfliktusok csökkenthetők. A

beavatkozásokkal párhuzamosan az elégtelen zöldfelületi intenzitás növelhető. Az átmeneti hasznosítás hozzájárul a területek rendezéséhez, állapotának fenntartásához és a későbbi fejlesztések előkészítéséhez.

A használaton kívüli és alulhasznosított területek igénybevételét kedvező szabályozási paraméterekkel lehet ösztönözni. A rendelkezésre álló, potenciálisan fejleszthető területek felmérésével, nyilvántartásával és kiejánlásával elősegíthetőek a piaci folyamatok. A beruházók felé nyitott, támogató, aktív, ösztönző politikára van szükség. A lakóterületek közé ékelődő, zavaró hatású gazdasági területek funkcióváltását, intézményi, szolgáltató funkciók megjelenését támogatni szükséges. Az értékes épületek számbavételén és védelmén túl hasznosításukra, funkcióval való megtöltésükre is figyelni kell, összekapcsolva a felújítások támogatásával. Az értékek megóvása a területek felértékelődéséhez is hozzájárul. Az esetleges szennyeződések feltárása és felszámolása érdekében támogatni szükséges a tulajdonosokat. A gazdasági területeken a zöldfelületi intenzitás növekedését kell elérni, ezáltal a környezeti állapot javul és a területek értéke növekszik. Biztosítani kell a gazdasági hasznosítás során a környezetbarát technológiák alkalmazását. A nagy egybefüggő, feltáratlan területek hasznosításának feltétele a megközelítés megfelelő biztosítása. Ez különösen a Gubacsi-hídtól északra lévő Duna-parti terület esetében lényeges. Átmeneti – akár sport vagy élmény központú – hasznosítás lehetőségének biztosításával a lassan átalakuló területeken beindíthatóak a folyamatok. Támogatni szükséges a KKV-k telephelyeinek bővítését, megújítását.

részcél támogató lehetséges eszközök

- ▶ műszakilag igénybe vett, használaton kívüli és alulhasznosított területek hasznosítása
- ▶ a jelentős szomszédsági konfliktussal járó gazdasági területek funkcióváltása
- ▶ helyi építészeti értékek védelme, funkcióval történő megtöltése, felújításuk támogatása
- ▶ környezetbarát technológiák alkalmazása
- ▶ szennyezettségek felszámolása
- ▶ zöldfelületi intenzitás növelése
- ▶ megújulást, átalakulást segítő jogi, szabályozási környezet megteremtése
- ▶ barnamezős területek közlekedési feltárásának fejlesztése
- ▶ átmeneti hasznosítás lehetőségének biztosítása
- ▶ KKV-k telephelyfejlesztésének elősegítése

rész cél

Jól megközelíthető gazdasági területek.

Az M5 autópálya, valamint az 5 sz. főút bevezető szakasza a déli és dél-keleti országrész elérhetősége mellett az M0 gyűrűvel való közúti kapcsolat révén – a 10. sz. főút kivételével – az összes, a fővárost elérő gyorsforgalmi és főúthálózati elem irányába kapcsolatot biztosít, kedvezően elősegítve a kerületben található gazdasági területek és az egyes régiók, illetve a fővárosi kerületek közötti közúti eljutás lehetőségét.

A kerület gazdasági telephelyeinek, kereskedelmi létesítményeinek megfelelő elérhetősége a versenyképesség egyik meghatározó eleme. A kerületközi, és kerületen belüli áruszállítás szempontjából hiányzó kapcsolatként jelentkezik egy olyan kelet-nyugati irányú közlekedési tengely, amely lazán beépített, környezeti szempontból kevésbé érzékeny területeken haladva a szomszédos kerületek irányába való eljutást biztosítja. A Helsinki út melletti –mind a keleti, mind nyugati oldalon- gazdasági terület elérhetősége szempontjából korlátozást jelentő vasúti, illetve HÉV vonal elvágó hatásának mérséklése érdekében a jelenleg csak kevés számú, a vasúti pályát keresztező nyomvonalak, csökkentett kapacitású csomópontok fejlesztése, vagy új vasúti átjárók létesítése szükséges.

A munkaerő eljutásának szempontjából kiemelt a jelentősége az egyes gazdasági területek közösségi közlekedési ellátottságának, melyet a gazdasági terület potenciáljának növekedésével párhuzamosan fejleszteni szükséges.

részélt támogató lehetséges eszközök

- ▶ új, külön szintű közúti-vasúti átjáró kialakítása
- ▶ a meglévő, jelzőlámpával kombinált szintbeni átjárók fejlesztése
- ▶ a gazdasági területek közösségi közlekedési ellátottságának javítása
- ▶ gyalogos- és kerékpáros infrastruktúra kiépítése a gazdasági területek irányába

részélt

Gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont.

Pesterzsébet központja funkcionális szempontból nem kellően komplex, közlekedési szempontból hiányos, a közterületek további humanizálására van szükség, a piac használhatósága nem kielégítő, a kapcsolódó zöldfelületek rehabilitációra szorulnak, a vállalkozói aktivitás elmarad a kívánatostól, a kultúra fogyasztási szokások negatívan változtak.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont. Ez egy részről a fizikai környezet további fejlesztésén keresztül hozzájárul a központ vonzóbbá, értékesebbé válásához, megújulhatnak a közterek, a zöldfelületek, az épített értékek. Könnyebben használhatóvá válik a terület a gyalogosok, kerékpárosok számára, rendezettebbek lesznek a parkolási lehetőségek. Másrészt a gazdasági környezet, a szolgáltatások javítása révén komplexebb funkciókínálat jelenik meg, lehetőséghez és versenyképességi előnyhöz jut a helyi kiskereskedelem, megújul a piac, növekszik a kerület vonzereje, megújulnak a kulturális létesítmények. Mindezek által megerősödik a kerületközpont fővároson belüli szerepe, erősödik a helyi identitás.

A kerületközpont fejlődése érdekében az eddigi fontos lépések után a közterületek további fejlesztése szükséges. A használók igényeinek és észrevételeinek felmérése alapján lehet a legjobb megoldásokat, válaszokat megtalálni arra, hogy hol és milyen beavatkozások indokoltak. Az elérhetőséget javítani szükséges, a közlekedési tengelyeket fejleszteni kell arculatilag és használhatóság tekintetében egyaránt. Széles spektrumú kereskedelmi-szolgáltatási hálózat kialakítása szükséges, mégpedig a helyi kiskereskedelem előtérbe helyezésével, támogatásával. Szükség van a piac használhatóbbá tételére, felújítására. A parkolási problémákra a közterületek újrafelosztása, rendezése, térszín alatti parkolók kialakítása adhat választ. Előnyben kell részesíteni a belső területeken a gyalogos (folytatni kell a „Kiskosuti promenádót) és kerékpáros közlekedést, ennek érdekében a forgalomtechnikai megoldások végiggondolása szükséges minden közterületi beavatkozásnál. A közterületek minőségének javítása fontos feladat, ugyanakkor az állagmegóvás, fenntartás is szükséges. A sétálóutcák kialakítása hozzájárul a helyi kereskedelem és szolgáltatások támogatásához, a városi élhetőség javításhoz. Szintén a városi életminőség növelése érdekében kell a lakótelepi környezet zöldfelületi rehabilitációjáról gondoskodni. Szükség van az épített értékek számba vételére és védelmére, valamint felújításuk támogatására. A kulturális létesítmények megújításának igénye fizikai és intézményi beavatkozásokat tesz szükségessé.

részélt támogató lehetséges eszközök

- ▶ kerületközpont további minőségi fejlesztése
- ▶ elérhetőség – lineáris tengelyek fejlesztése
- ▶ helyi kiskereskedelem előtérbe helyezése, támogatása
- ▶ piac megújítása

- ▶ közterületek minőségének javítása, állagmegóvása
- ▶ lakótelepi zöldfelületek rehabilitációja
- ▶ épített értékek megóvása
- ▶ kulturális létesítmények megújítása
- ▶ térségi turisztikai vonzerő növelése
- ▶ gyalogos- és kerékpáros barát közlekedés fejlesztése
- ▶ parkolási problémák megoldása

rész cél**Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés.**

Pesterzsébet gazdasági, foglalkoztatási szerepét a válság tovább gyengítette, alacsony a beruházási aktivitás, 2008 óta jelentősen nőtt a munkanélküliek száma. A vállalkozások összetétele kedvezőtlen, nagyon kevés a tőkeerős nagyvállalat, a kisvállalkozások tőkeszegénysége nem teszi lehetővé a bővítést, a termelékenység növelését segítő fejlesztéseket. Egyelőre hiányzik a kutatás-fejlesztési tevékenység a kerületből és a nagyon alacsony szintű a turizmus. A Helsinki út mellett található iparterületek a korábbi gyáripár leépülése után fennmaradt, elaprózódott telephelyekként működnek, nagymértékben zavarva a környező lakóterületeket. A Gubacsi-hídtól északra, illetve az M5 térségében a kerület gazdaságfejlesztési tartalékterületekkel rendelkezik.

Pesterzsébet önkormányzatának hosszú távú célja, hogy a kerület gazdasági szerepkörei erősödjenek, bővüljenek a munkalehetőségek a kerületben. A magas hozzáadott értéket előállító ágazatok jelenlétének növelésére, a magasabb szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztésekre van szükség a kerületben, mely az önkormányzati gazdálkodás, a fenntartható városfejlesztés finanszírozási hátteréhez is hozzájárul. A kerület közlekedés-földrajzi helyzete, a többnyire elaprózódott gazdasági területek elsősorban a kis- és közepes vállalkozások modern telephelyeinek célterületévé válhat.

Szükség van a meglévő vállalkozások versenyképességének, termelékenységének erősítésére, ennek érdekében fontos, hogy a szektor szereplői élni tudjanak a támogatott finanszírozási lehetőségekkel, megfelelő vállalkozási ismeretekkel rendelkezzenek, növeljék érdekérvényesítő erejüket és kooperáljanak egymással. Növelni kell a vállalati körben is az anyag- és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazását, az energiahatékonysági beruházások szintjét. Csökkenteni és hosszú távon meg kell szüntetni a lakókörnyezetet zavaró és az egészségre veszélyes gazdasági tevékenységeket.

rész célt támogató lehetséges eszközök

- ▶ meglévő, esetenként alulhasznosított gazdasági területek megújulásának elősegítése
- ▶ vállalkozások ismereteinek bővítése, tanácsadás, mentorálás, finanszírozási eszközök
- ▶ foglalkoztatás arányának növelése, szakképzési, oktatási programok segítségével, helyi vállalkozások bevonásával (duális képzés)
- ▶ önkormányzat együttműködése a gazdasági szereplőkkel és érdekképviselői szervekkel
- ▶ vállalkozások letelepedésének támogatása: információnyújtás, átlátható és gyors ügyintézés, elektronikus formában is
- ▶ a vállalkozási kultúra erősítése, vállalkozóvá válás támogatása, népszerűsítése

rész cél**Színvonalas külső és belső közösségi közlekedési kapcsolatok.**

A kerületet érintő közvetlen, átszállás nélküli belvárosi eljutást, vagy városi gyorsvasútra (metró) való átszállási lehetőséget biztosító kötőpályás közösségi közlekedési elemek (Budapest-Kunszentmiklós

vasútvonal, H6 HÉV vonal, 3-as villamos) az intenzíven beépített lakóterületek peremén haladnak, azokat nem tárják fel megfelelő mértékben. A kötőtpályás vonalak utasforgalmi kapcsolódási pontjait nagy forgalmú közutak választják el a lakóterületektől, a megállóhelyek és átszállási kapcsolatok kialakítása sok esetben nem utasbarát. A kialakult állapot hátrányos a közösségi közlekedésnek az egyéni gépjármű-közlekedéssel szembeni versenyképessége szempontjából.

A közösségi közlekedési fejlesztések célja, hogy Pesterzsébetről mind a belváros, mind a szomszédos kerületek, illetve a kerületen belül a kerületközpont és a jelentős forgalomvonzó létesítmények környezetbarát közösségi közlekedési eszközökkel, rövid idő alatt –magas szolgáltatási színvonalat nyújtva – elérhetőek legyenek.

A kerületből jelentős nagyságú hivatásforgalmi célú mobilitási igény jelentkezik a Belváros, illetve a szomszédos kerületek, kerületközpontok irányába. A főváros fejlesztési elképzeléseivel összhangban a közösségi közlekedési alágazatok integrációját, valamint a kötőtpályás közlekedési hálózat Pesterzsébetet érintő elemeinek fejlesztését követően a kerületen belüli, a kerületközi és a fővárosi úticélok gyorsan, kényelmesen és biztonságosan elérhetővé válnak, versenyképes alternatívát teremtve a jelenleg az egyéni gépjármű közlekedést igénybe vevők számára. A legintenzívebben beépített, mintegy 7500 lakást magába foglaló városközponti lakótelep nagy utasforgalmi kapacitású, kötőtpályás közösségi közlekedési eszközzel való feltárása mind eljutási időben, mind szolgáltatási színvonalban jelentős előrelépést jelenthet. Ez a tényleges mobilitási igényekhez igazított, megfelelő forgalomirányítási és utas-tájékoztatási rendszerrel támogatott közösségi közlekedési szolgáltatás a gépjármű-forgalommal különösen terhelt lakóterületeken a közlekedési módok közötti megoszlási arány kedvező irányba való eltolódását eredményezheti.

A kerületen belüli közösségi közlekedési kapcsolatokat a kötőtpályás hálózati elemeket kiegészítő autóbusz-viszonylatokkal célszerű kiszolgálni. A korszerű, alternatív üzemanyag-meghajtású közlekedési eszközök elterjedésével az autóbuszok által érintett útvonalak mentén a közlekedésből származó zajterhelés és a levegőszennyezés csökken.

részelt támogató lehetséges eszközök

- ▶ kínálati jellegű közforgalmú közlekedés megteremtése
- ▶ a kötőtpályás hálózatok kiemelt fejlesztése
- ▶ a korszerű, alternatív üzemanyag-meghajtású autóbuszok üzemeltetése
- ▶ a megállóhelyek, átszállási kapcsolatok megfelelő szolgáltatási színvonalú kialakítása
- ▶ a forgalomirányítási- és utas-tájékoztatási rendszer kiterjesztése
- ▶ a csomópontokban a közösségi közlekedési eszközök áthaladásának előnyben részesítése

részelt

Fenntartható mobilitás.

A kerületközpontokban és a lakóterületeken a motorizáció, a személygépjármű-ellátottság és a mobilitási igények növekedését nem követte megfelelőképp a közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Ennek eredményeképp a kerület közúthálózata túlterheltté vált, a fő- és gyűjtőút-hálózat csomópontjaiban rendszeresek a forgalmi torlódások. A jelentős kapacitást biztosító kötőtpályás közösségi közlekedési hálózat elemei a potenciális utasforgalmat generáló sűrűn beépített területeket nem tárják fel megfelelő mértékben, ezzel tovább erősítve az egyéni gépjármű-közlekedés jelentőségét. A kerületközpont, a lakótelepek és a piac térségében állandósultak a gépjármű-elhelyezési problémák, melynek kiszolgálása egyre jelentősebb nagyságú területet vesz igénybe. Ezáltal a közterületeken a közlekedési funkció biztosítása vált elsődlegessé a lakosság életkörülményeinek szinten tartásával, javításával szemben.

Pesterzsébet Önkormányzatának célja a közlekedésből származó károsanyag-kibocsájtás, a zaj- és légszennyezés csökkentése, az egyre növekvő motorizációs szint (a személygépjármű-ellátottság növekedése) mellett a közlekedés és a környezet konfliktusainak elsősorban forgalomtechnikai- és forgalomszabályozási elemekkel való enyhítése, elhárítása.

A közlekedés fenntartható, kiegyensúlyozott fejlesztése érdekében az elkerülhető, személygépkocsival történő helyváltoztatások számát mérsékelni kell, az érzékeny kerületközponti- és lakóterületekről az oda nem illő gépjármű-forgalmat el kell terelni, ki kell szorítani. A megmaradó mobilitási igényeket környezetkímélő eszközökkel, elsősorban a közösségi közlekedés - a fővárosi közlekedés-fejlesztési elképzelésekkel összhangban lévő - elérhetőségének javításával, a közlekedési eszköz-váltás lehetőségeinek megteremtésével, valamint a gyalogos- és kerékpáros-barát közlekedés preferálásával kell lebonyolítani. A lakóterületek rehabilitációja, illetve a kerületközponti területek eredeti funkcióinak újraélesztése során az egyéni gépjármű-közlekedés az átmenő forgalom fokozott korlátozásával, valamint a parkolás szabályozásával csökkenthető. A gyalogos-és kerékpáros forgalom növekedését gyalogosforgalmi övezetek további kijelölésével, valamint a kerékpárút-hálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésével kell elősegíteni.

részcélta támogató lehetséges eszközök

- ▶ a közutak területének „újra felosztása” a gyalogos- és a kerékpáros közlekedés preferálásával
- ▶ a gyalogos- és kerékpáros hálózat fejlesztése
- ▶ a kerületközpontban és a lakóterületeken a környezet minőségének javítása forgalomcsillapító intézkedésekkel, a gépjármű-közlekedés korlátozása épített forgalom- és sebességcsökkentő elemekkel
- ▶ a közösségi közlekedés elérhetőségének javítása, a közlekedési eszközváltások helyszíneinek fejlesztése
- ▶ az utazási idők csökkentése - a csomópontokban az autóbuszok, villamosok előnyben részesítésével
- ▶ a forgalomszabályozás javítása a jelzőlámpás forgalomirányításban
- ▶ a közterületi parkolás létesítményeinek fejlesztése és a gépjármű-elhelyezés és a rakodás szabályozása
- ▶ az önkormányzati hatósági- és egyéb tevékenységekhez kapcsolódó forgalomtechnikai feladatok megoldása

3.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata

JÖVŐKÉP						
Horizontális célok <ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés, partnerség / fővárosi, kerületközi, kerületi / • Kezdeményező településfejlesztés • Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete 	Átfogó célok <ul style="list-style-type: none"> • A kerület a főváros integráns része – erős kerületközpont, mellékközpont • Kompakt város – komfortosság, helyben elérhető minőségi szolgáltatások, munkahelyek • Biztonságos város – szociális biztonság 					
			Társadalom	Környezet	Gazdaság	Közlekedés
			Helyben megtalálható, színvonalas, az egyéni esélyeket növelő, optimalizált közszolgáltatások	Hatékony településszerkezet, takarékos területhasználat	Megújuló barnamezős gazdasági területek	Színvonalas külső és belső közösségi közlekedési kapcsolatok
			Minőségi szabadidős- és sportszolgáltatások	Harmonikus épített környezet, közterületek	Jól megközelíthető gazdasági területek	Fenntartható mobilitás
			Aktív, szolidáris közösség	Egészséges környezeti feltételek	Gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont	
			Biztonságos kertváros	Jól funkcionáló zöldfelületi rendszer	Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	
			Minőségi lakásállomány	Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás		
		Duna integrálása a kerület életébe				

4. ábra: Célrendszer

Egy rész cél sem osztható egzakt módon a társadalom – környezet – gazdaság klasszikus témaköreinek csupán egyikébe, hiszen közvetve mindhárom területet érintheti minden rész cél. A célrendszerben a témakörök alá történő besorolás a legerősebb kapcsolatot mutatja, és az áttekinthetőség érdekében történik. Egy rész cél nem közvetlenül tartozik egy átfogó cél „alá”. Egy átfogó célt több rész cél is támogat, valamint egy rész cél több átfogó célt is támogathat:

1. táblázat: Átfogó célok és a rész célok kapcsolata

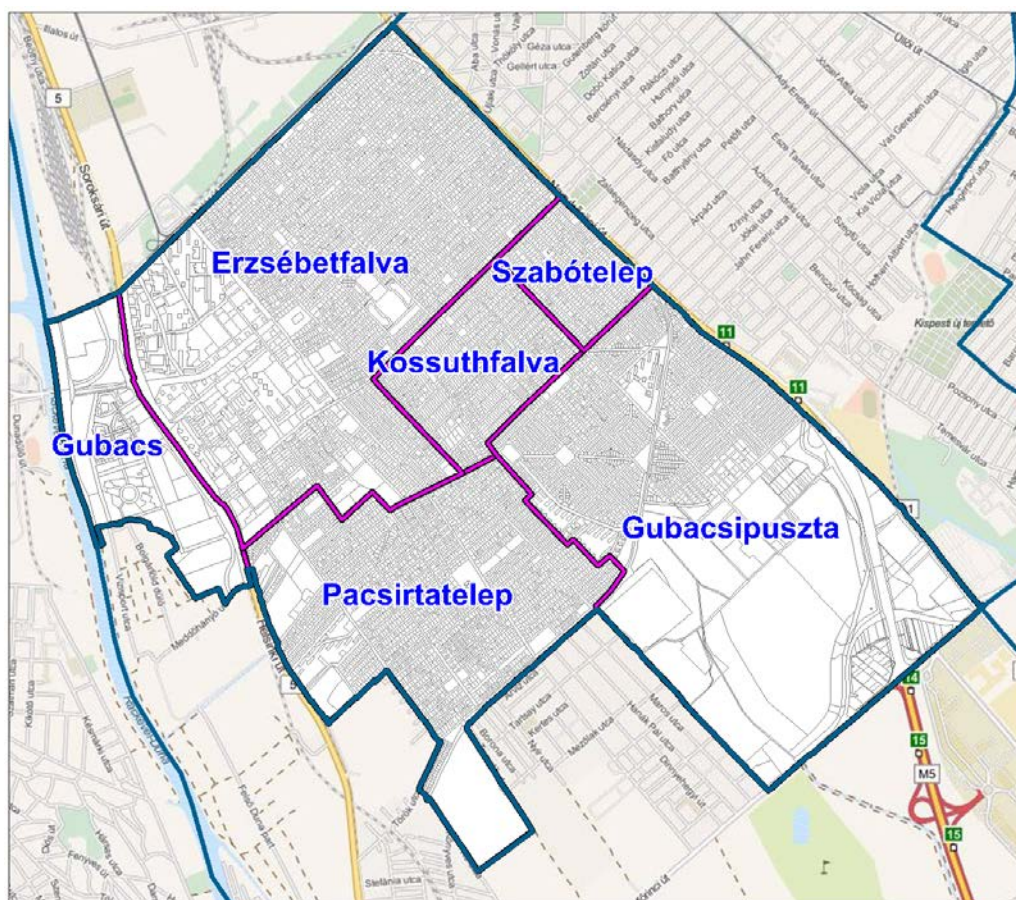
	A kerület a főváros integráns része – erős kerületközpont, mellékközpont	Kompakt város – komfortosság, helyben elérhető minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Biztonságos város – szociális biztonság
Helyben megtalálható, színvonalas, az egyéni esélyeket növelő, optimalizált közszolgáltatások	●●●	●●●	●
Minőségi szabadidős- és sportszolgáltatások	○	●●●	●
Aktív, szolidáris közösség	●●	●	●●
Biztonságos kertváros	○	●	●●●
Minőségi lakásállomány	●●	●	●
Hatékony településszerkezet, takarékos területhasználat	●●	●	●
Harmonikus épített környezet, minőségi közterületek	●	●●●	●
Egészséges környezeti feltételek	○	●●	●●
Jól funkcionáló zöldfelületi rendszer	●	●●●	●
Klímvédelem és hatékony energiafelhasználás	○	●●●	●
Duna integrálása a kerület életébe	●●	●●●	●
Megújuló barnamezős gazdasági területek	●●	●●●	●●
Jól megközelíthető gazdasági területek	●●	●●●	●

	A kerület a főváros integráns része – erős kerületközpont, mellékközpont	Kompakt város – komfortosság, helyben elérhető minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Biztonságos város – szociális biztonság
Gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont	●●●	●●●	●●
Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	●●	●●●	●
Színvonalas külső és belső közösségi közlekedési kapcsolatok	●●●	●●●	●●
Fenntartható mobilitás	●●	●●●	●●●

●●● erős, szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nincs közvetlen kapcsolat

3.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes részcélok területi vonatkozásai a kerületrészek viszonyában.

5. ábra: Pesterzsébet városrészei

2. táblázat: A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatok

	Helyben megtalálható, színvonalas, az egyéni esélyeket növelő, optimalizált szolgáltatások	Minőségi szabadidős- és sportszolgáltatások	Aktív, szolidáris közösség	Biztonságos kertváros	Minőségi lakásállomány	Hatékony településszerkezet, takarékos területhasználat	Harmonikus épített környezet, minőségi közterületek	Egészséges környezeti feltételek	Jól funkcionáló zöldfelületi rendszer	Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás	Duna integrálása a kerület életébe	Megújuló barnamezős gazdasági területek	Jól megközelíthető gazdasági területek	Gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont	Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	Színvonalas külső és belső közösségi kapcsolatok	Fenntartható mobilitás
1. Erzsébetfalva	●●●	●●●	●●●	●●	●●●	●	●●	●●	●●●	●●	●●●	●	●	●●●	●●●	●●●	●●●
2. Kossuthfalva	●●	●●	●●	●●	●●●	●●	●●	●●	●●	●●	●	○	●	○	●	●●	●●
3. Szabótelep	●●	●●	●●	●●	●●●	●●	●●	●●	●●	●●	●	○	●	○	●	●●	●●
4. Gubacspuszta	●●	●●	●●	●●	●●●	●●●	●●	●●	●●●	●●	●	○	●●	○	●●●	●●	●●
5. Pacsirtatelep	●●	●●	●●	●●	●●●	●●●	●●	●●	●●	●●	●	●●●	●●	●	●●●	●●	●●
6. Gubacs	●●	●●●	●●	●●	●●●	●●●	●●	●●	●●●	●●	●●●	●	●●	●	●●	●●	●●

●●● erős, szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nem érintett

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A koncepció kialakítását részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, mely széleskörűen tartalmazza a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó adatokat Pesterzsébetre vonatkozóan (lásd: I. kötet).

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Pesterzsébet városszerkezetének és térbeli rendjének átalakulása hosszú folyamat, a koncepció időtávlátában a térbeli fejlesztések egyes területeken teljesülni tudnak, másutt csak megkezdődik tervezésük. A koncepcióban meghatározott célok alapján a kiegyensúlyozott térbeli rend megteremtése, a kívánatos **területfelhasználás és épített környezet** elérése, az **infrastrukturális hálózatok** fejlesztése és élhető **természeti környezet** megteremtése a cél.

Fejlesztési térségek – Épített környezet

A tervezett, hosszabbtávú, kívánatos – településszerkezetet is befolyásoló - területfelhasználási változások tekintetében elkülöníthetők olyan **fejlesztési céltérségek**, amelyek jellemzően zöldmezős területekként képeznek jelentős fejlesztési potenciált a kerület életében. Ezek a területek döntően már a régebbi rendezési tervekben is beépítésre szánt területek voltak, azonban a mérsékelt befektetői érdeklődés miatt a mai napig beépítetlenek, vagy minimálisan kihasználtak.

Ezen területek mellett megkülönböztethetők olyan területek, amelyek már jórészt beépültek, de térbeli elhelyezkedésük, tervezett területfelhasználásuk intenzívebb használatot és beépítettséget is indukálhat, ezek a kerület **fejlesztési tartalékkal rendelkező területei**.

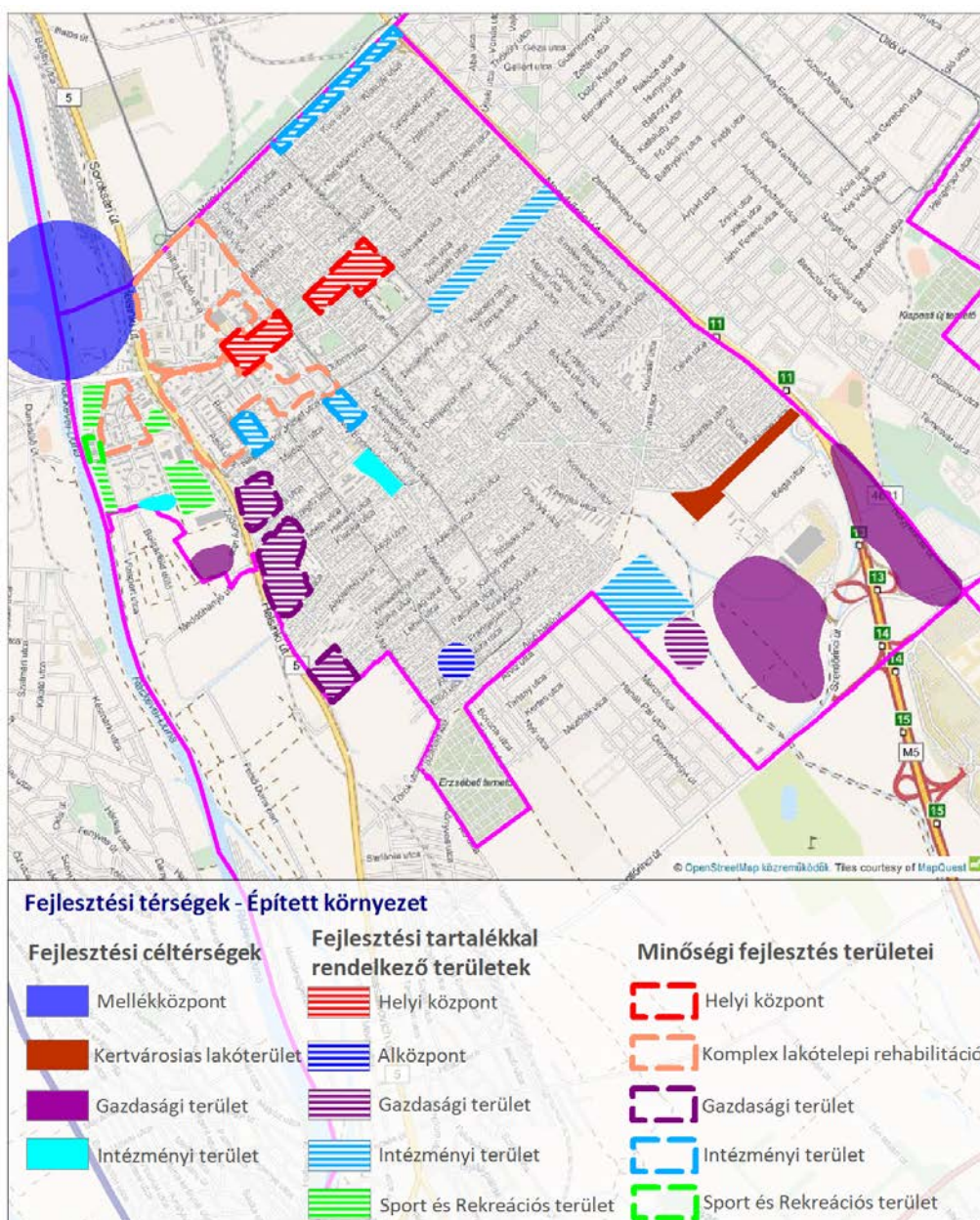
Az előbbi két kategóriába sorolt, fejlesztési potenciált hordozó területek mellett meg kell említeni egy harmadikat is, amely az olyan területeket fedi le, ahol kívánatos lenne a kerület érdekében a **minőségi megújulás**. Ezek jellemzően

A fejlesztési céltérségek a kerület legjelentősebb léptékű projektterületei, fejlesztésük, beépítésük összehangolt tervezést és koordinálást igényel. Ezek a területek az M5 autópálya bevezető szakaszának keleti és nyugati oldalán lévő jellemzően beépítetlen gazdasági területek, a Gubacsi-hídtól északra lévő mellékközpont területe - amely Csepel és Ferencváros irányába átnyúlva képezhet jelentős léptékű fejlesztési területet -, illetve kisebb léptéket képviselve a kerület dél-nyugati részén kijelölt gazdasági terület és az Ady Endre utcai egykor virágzó sportterület fejlesztési területe sorolható ide.

A fejlesztési tartalékkal rendelkező területek jelenleg is beépítettek, azonban a rendezési tervek előírásai szerint intenzitásuk és használatuk is többre hivatott. A helyi központ részeként a Kossuth Lajos utca jelentős része ide sorolható (sétáló utcától a piacig), amely egy reprezentatívabb, minőségibb épületállomány megjelenését hivatott magában hordozni, a lakosság kiszolgálását és igényeit biztosítva. A Vörösmarty-téri piac és térségének megújulása és tényleges életre keltése régóta kívánatos fejlesztési

terület, amely a kerület egy új kis alközpontját képezheti majd. A Helsinki út menti gazdasági területek, valamint a Nagysándor József utcáról és Határ útról nyíló tervezett intézményi területek folyamatosan, de nagyon lassan alakulnak át, fejlesztési és minőségi megújulások továbbra is elvárt cél. A gazdasági és intézményi területek mellett a kerület sport és rekreációs életét tovább serkentő beavatkozások területe lehet a Zodony utcai sportcentrum további bővítése, a gyógyfürdő életre keltése, valamint a Duna-parton a csónakházaktól délre fekvő területek kiaknázása, fejlesztése.

Az utóbbi területek zömében nem csak fejlesztési potenciált hordoznak magukban, hanem minőségileg – mivel döntő részük évtizedek óta beépült - is meg kell újulniuk. A helyi központ területei, a meglévő gazdasági és intézményi területek mellett megemlítendő a csónakházak területének teljes körű minőségi megújulása, valamint a kerület észak, észak-nyugati részén elterülő, nagy kiterjedésű lakótelepek komplex rehabilitációja.

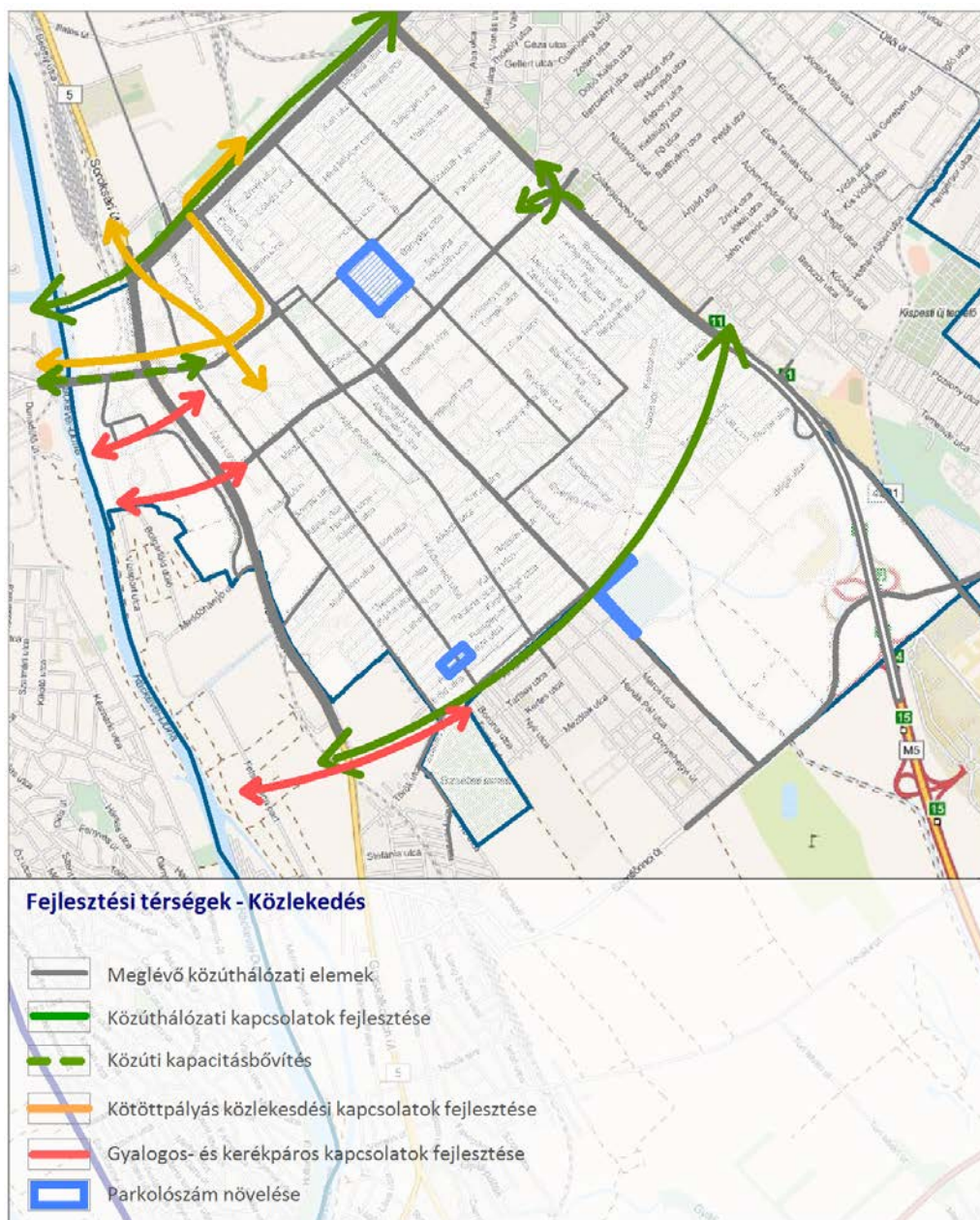

6. ábra: Fejlesztési térségek – Épített környezet

Fejlesztési térségek - Közlekedés

A kerületet határoló magasabb rendű úthálózathoz való kapcsolatok korlátozott száma miatt a közúti forgalom jelentős része a kerület belső, É-D-i irányú hálózati elemein bonyolódik le. A kerületi úthálózat tehermentesítése és az egyes csomópontok kapacitás-bővítése érdekében új K-NY-i irányú kapcsolatok (Körvasút menti körút, Alsó határút) kiépítése szükséges.

A meglévő, belvárosi, vagy közvetlen gyorsvasúti (metró) kapcsolatot biztosító kötőpályás közösségi közlekedési elemek a kerület intenzíven beépített lakóterületeit nem tárják fel megfelelő mértékben, ezért ezekben az irányokban a hálózati kapcsolatok javítása szükséges (ÉDRV Pesterzsébeti szárnyvonalának, valamint a 3-as villamos dél-budai meghosszabbításának kialakítása).

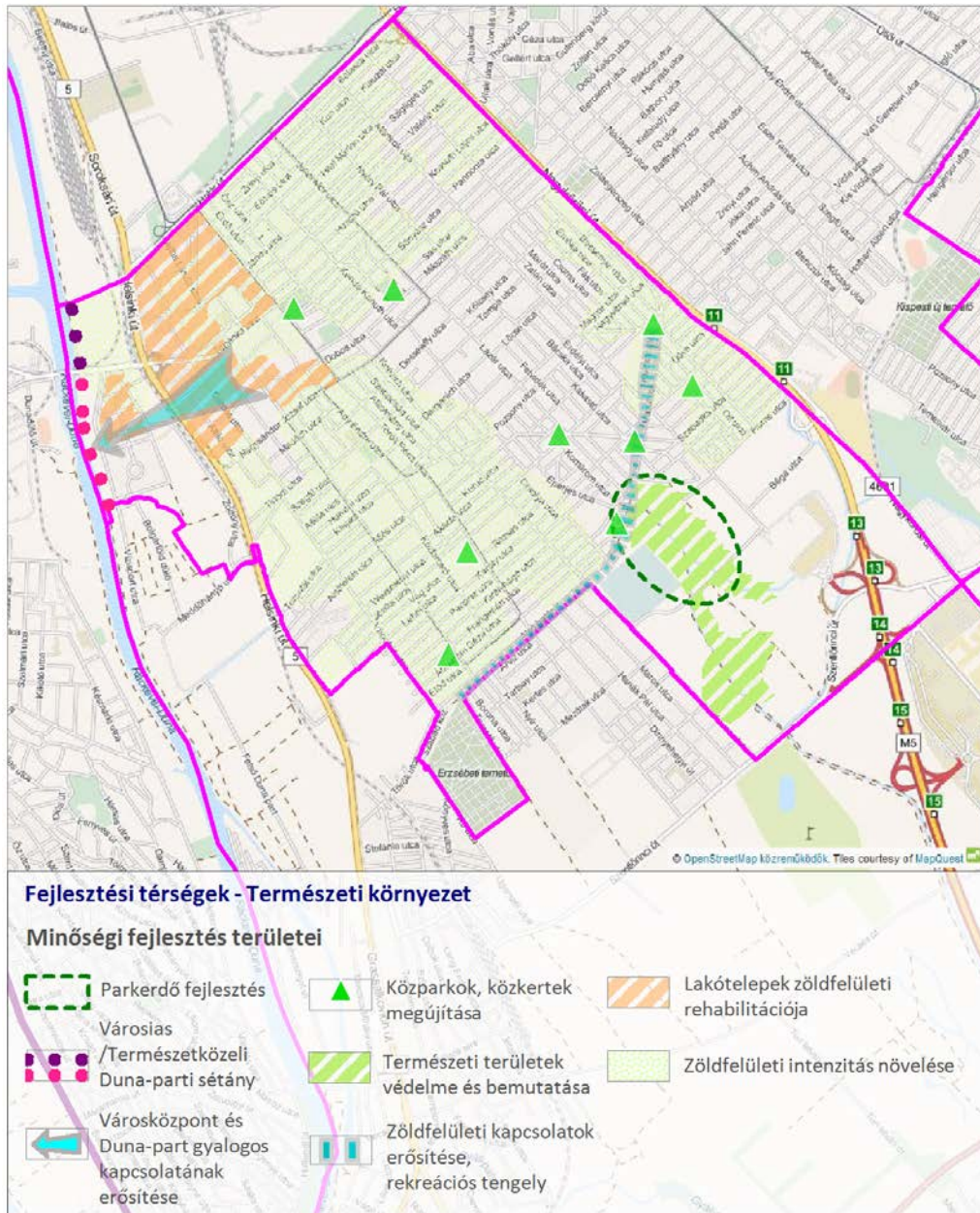
7. ábra: Fejlesztési térségek – Közlekedés

A rekreációs területek és a kerület lakóterületeit a közlekedési infrastruktúra elemei elvágják egymástól. Ezért a gyalogos és kerékpáros forgalom számára a Helsinki út, HÉV pálya, és a vasútvonal keresztezéseinek számát új, külön szintű átvezetések kialakításával növelni kell.

Az intenzíven beépített lakóterületek és egyes forgalomvonzó létesítmények térségében jelentkező férőhelyhiányokat a parkolás-szabályozás és parkoló-gazdálkodás eszközeinek együttes alkalmazásával kell kezelni. Ennek keretein belül felmerülhet a parkolóhelyek számának növelése (új felszíni parkolók, vagy térszín alatti mélygarázs építése), valamint a meglévő férőhelyek használatának korlátozása (pl. maximált várakozási idő, díjfizetés) is.

Fejlesztési térségek – Természeti környezet

Pesterzsébet zöldterületi rendszerének fejlesztésében – a jelentős beépítettségnek és a kialakult állapotoknak köszönhetően – korlátozottak a lehetőségek, ezért elsősorban a meglévő zöldfelületek megőrzésére és megújítására kell a hangsúlyt fektetni. Jelentősebb fejlesztési potenciált rejt magában az RSD partja, amely ma csak egy rövid szakaszon megközelíthető. A Duna-parton egy rekreációs lehetőséget is nyújtó, vonzó, zöldfelületekkel tagolt sétány kialakítása a cél. A part élettellel való megtöltésének szempontjából feltétlenül szükséges a jobb gyalogos/kerékpáros elérhetőség biztosítása is a kerületközpont irányából („Kosuti”-val való összekötés). A Kis-Burma vasút nyomvonala mentén lehet a kerület zöldhálózatának másik kitörési pontja. Az Alsóhatárút-Vasút sor az Újtelepi-parkerdőt és számos zöldterületet fűzi fel egy tengelyre, amely adottságot a Külső Határ út megépülése esetén is fontos megtartani a széles zöldfelületi sávokat, gyalogos és kerékpáros kapcsolatokat biztosítva. Az Újtelepi-parkerdő jelen állapotában nem tudja betölteni a parkerdő funkciót, ezért fejlesztésre, rendezésre szorul. Az erdő és az Erzsébet-ér a térségben egyedülálló természeti területek, amelyek rekreációs hasznosítása és a természeti értékek bemutatása javasolt, a természeti értékek megőrzését szem előtt tartva. Alapvető szempont a meglévő közhasználatú zöldfelületek (közparkok, közkertek és a lakótelepeket átszövő zöldterületek) folyamatos, programszerű, megújítása. A tervlapon a leginkább fejlesztésre szoruló zöldterületek kerültek feltűntetésre, ahol a beavatkozás már középtávon is kívánatos lenne. Feltűntetésre kerültek továbbá az alacsony zöldfelületi intenzitással érintett területek is, ahol hosszú távon, elsősorban szabályozási eszközökkel lehet jobb zöldfelületi borítottságot elérni.

8. ábra: Fejlesztési térségek – Természeti környezet

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A Megalapozó munkarész (I. kötet) részletesen tartalmazza az örökségi értékek és védettségek bemutatását.

A XX. kerületben nem található műemléki védelem alatt álló épület, műemlékegyüttes, műemlékvédelem sajátos tárgyai (történeti kert, temető, temetkezési emlékhely) és műemléki terület (történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet) sem.

Pesterzsébeten 17 épület és 2 épületegyüttes áll fővárosi helyi védettség alatt, kerületi helyi védett épülete vagy védelemre javasol adatbázisa nincs a kerületnek.

A kerület egyes részei az utóbbi évtizedekben teljesen átépültek, növekszik az új beépítések száma, azonban sok terület, tömb még nem képes a megújulásra, sőt megkezdődött az avulása. Főként ezeken a területeken – de a kerületben elszórtan máshol is – a pusztuló **építészeti örökség megőrzése** fontos feladat, ezért javasolt a településszerkezet, a településkép, a településkarakter megmentése a helyi védelem eszközével (területi és egyedi védelem).